

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., RÖKK SZILÁRD-UTCA 19
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
TELEFONJAI: JOZS. 443-26, JOZS. 334-42

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 3 pengő. Egyes szám ára 30 Groschen 4 dinár, 120 lira, 2 francia frank

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTÁNTÓL REGGELIG: JOZSEF 303-20, JOZSEF 310-10

VI. évfolyam

Budapest, 1927 október 24

43. szám

Klebelsberg gróf a numerus clausus módosító törvényjavaslatot vasárnap bemutatta a kormányzónak és még az ősszel a képviselőház elé terjeszti

Az új törvény a külföldön szerzett diplomák nosztrifikálásáról is intézkedik

(A Reggel tudósítójától.) A numerus clausus bejelentett revíziója ügyében vasárnap jelentős fordulat történt. A Reggel értesülése szerint Klebelsberg kultuszminiszter a revíziós tervezetet bemutatta a kormányzónak, aki hozzájárult az előterjesztett módosításhoz.

A törvénytervezet végleges megszövegezését a kultuszminisztérium törvényelőkészítő osztálya még a héten megkezdi és előreláthatóan a jövő pénteki minisztertanács tárgyalja a javaslatot. A parlamenti tárgyalás idejéről beszéltünk Klebelsberg kultuszminiszterrel.

aki kérdéseinkre így válaszolt:
— A munkaprogram megállapítása nem az én hatáskörömbé tartozik, annyit azonban

mondhatok, hogy

a numerus clausus törvény revíziójára vonatkozó javaslatot még az ősz folyamán be-terjesztem a képviselőháznak.

A Reggel értesülése szerint a kultuszminiszter javaslata a vallásfelekezetre vonatkozó rendelkezések revízióján fölül

a külföldön szerzett diplomák nosztrifikálásáról is intézkedik

és az egyetemek hallgatóinak létszámát vjából megállapítja. A megállapított létszám keretein belül az illetékes tanári karok teljes ülésben hozott határozatairól a miniszter fog dönteni, az ugyanezzel félévelti bizottságok azonban továbbra is megmaradnak.

„El fog következni az az idő, amikor atyám az Unter den Lindenen lobogók között és lovasági diszkisériettel bevonul császári palotájába“

Vilmos német trónörökös szenzációs nyilatkozata egy londoni lapban Vilmos császár közeli visszatéréséről Németországba

London, október 23.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A „Sunday Chronicle“ vasárnapl számban szenzációs interjú jelent meg a német trónörökösrel, amelyben Vilmos trónörökös többek közt a következő kijelentéseket tette:

— Sok piszok, szenny és rágalom érte atyámat, mert Hollandiába menekült. Lassanként azonban Németországban már vágyódní kezdnek az emberek azok után a napok után, amikor

— Hinderburg fogja majd köszönteni atyámat és elfoglalja helyét a császári trón mellett, hogy ismét jobbkeze legyen a császárnak. Erősen hiszem, hogy már majdnem megérett az idő atyám visszatérésére

Ludendorff tábornagy az új német birodalomban magas tiszttel fog betölteni és Mackensen tábornagnak is nagy szerepe lesz.

Ruprecht bajor trónörökös elfoglalja a bajor trónt és a császárnak segítségére lesz hatalmának helyreállításában.

Néhány inkább teoretikus megjegyzése után a volt trónörökös így folytatta kijelentéseit:
— Atyám Doornban színtel nélkül az új-születendő német birodalomról álmodik. A berlini híreket állandóan figyelemmel kíséri és minden egyes jelentést úgy olvas, mintha már ismét hatalmon lenne. Az a meggyőződése, hogy ha a világ ismerné atyám gondolatvilágát — mert száműzetése alatt fölépése teljesen megváltozott —, akkor mindenki egyhangúlag követelné, hogy visszatérhessen száműzetéséből hazájába. Egy őröz lelek tersed a fogságban. Egy olyan ember, aki Németországot ismét vezető hatalomná tehetné. Egy nagy szellemet száműzték, aki adást jelenthetne a

kor atyám még Potsdamban volt és Németország a császári fény és pompa tetőpontján igazi nagyhatalom volt. Németországban a monarchikus érzés sokkal erősebb, mint általában hiszik.

El fog jönni a nap, amelyen atyám visszatér száműzetéséből és ünnepi menetben az Unter den Lindenen keresztül bevonul császári palotájába.

— Ha engem ma német császárrá választanának, azonnal leköszönnék atyám javára, mert tisztában vagyok azzal, hogy Vilmos császárnak isteni küldetése van.

civilizációra.

— Be fog következni az az idő, amikor atyám lobogók között, lovasági diszkisériettel bevonul a német fővárosba, a császári palotába.

A világ bizalmatlan atyámmal szemben és attól fél, hogy ha újra átveszi a hatalmat, megint a militarizmus kerekednék fölül Németországban. Az aggodalmaskodókat kellemes csalódás fogja érni. A császárnak egy békés és őröz lelki uralkodót fognak megismerni, akiknek legfőbb gondja, hogy Németország békében éljen és elérje régi nagyságát. Németország szenvedésének éveit el fognak tölteni a német nép emlékezetéből, amely békésen fog továbbmunkálkodni az ország fejlődésén.

Könnycsepp a Márkus Emma szemében ...

Mi történt itt a Nemzeti Színház körül? A színház igazgatósága másorra tüzte egy magyar szerző színművét, aki három sikerrel gazdagította már a színház repertóriumát. A színház most fölújította régi szerzőjének a három darabja közül a legelső, a legmagyarabbat. Erre aztán megtörténik, hogy némely személyek a legmagasztosabb eszményt, a nemzeti érzést merik maguknak a magasságokból lecibálni, profanizálni, hogy visszaélhessenek azzal a magyar ifjúsággal, amelyet a szentséges nemzeti gondlattal mindig ki lehetett vinni az utcára. Az odaadó, hívő, gyulónok ifjúságot persze nem először ugatják be a maguk obskurus céljaira a mi drága magyar eszményeinkkel kupekedő alacsony lelki kompanisták. Szegény, nehéz sorsu, bizonytalan jövőjű, boldogtalan magyar fiúk. Nincs luxusuk, mulatságuk estére, nincs fűtésük sem a kietlen kis diákanyán tanulni. Befűtik a zsenge fazékony gyerekek lelkesedéssel magukat. Nekik színház a színház előtt macskazenezni. És kaland ez nekik és romantika. Azt is el engedik hitetni magukkal, hogy ami lármát csapnak, az irredenta. Nekik abból, hogy nekvivágnak az igazolatásnak, hazafiasság lesz, hősiesség, mártírium. Ők nem izlették a bátyjaik, az apák szenvedését, mártíriumát a lövészárkokban. Az is huncut, aki haragudni tud a nekibuzdult gyerekekre. Az az utálatos, az a rút, az ami mögöttük settenkedik. Az, hogy itt valaki a Nemzeti Színház igazgatója szeretne lenni. Meg az, hogy valaki rozzant színész és nem kap parádés szerepet. Valaki csapnivaló ócska szerző és vissza találtak utasítani a történelmi drámáját. Valakinek van egy fölösleges lapja, csak úgy tudja eladni s igazolni parazita létét, hogy a legszentebb igéket süvölti s botrányokat alapít. Ebből a sok valakiből tákolódik és tapasztkodik föl az az óriás Senki, aki hidegen röhögve áll a forró fiatal tömeg mögött. Aki ma itt 1919/20-at játszik, aki fölhajítja a kávéméréseket és söntések homályában a régi cimborákat, akik a sebesült nemzet leglázásabb óráin elősködtek s akiknek a rend napján kopog a szemük s akiknek a dicsőségére szegyel a magyar beesület emlékezni. Így fogamzik az a tüntetés, ami szomorúsággal és remülettel tölti el az egész nap küzködő polgárt, aki hazafelé iparkodik az utcán este. A sipos és büzbombás forradalom sportrendezői, a maguk lelketlenségében akkor sem csitultak el, amikor egy Márkus Emília nyújtotta könyörögve feléjük a kezét, remegő könnyel a pillán, egy királyné magyar pompájában. S ha most az következnek be, hogy a színház igazgatója, aki ezzel a magyar történelmi darabbal nem politikát hirdet, nem fölfogásért és eszméért küzd, csak poézist, hangulatot szánt a nézőnek, ha most a város nyugalmát, a színészi idegeit, a Muzsák drága hajlékának illő csendjét megóvando, ideális érdekek sugalmát kövelve lemond a darab további előadásairól, vessenek számot magukkal azok a tényezők, akiknek keze közt sorsunk és országunk jövője remeg; micsoda balságokat idézhet reakjuk, reánk, a legfélteniavóbb magyar érdekekre az a precedens, ez a lehetetlen tüntet, hogy nemcsak egyetlen babonás pillanatig láttuk az utcán az ország legboldogtalanabb éjének undok kísérteteit...

Alexander Bernát,

vasárnap éjszaka hirtelen meghalt, mialatt leánya súlyos műtéten esett át

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap hajnalban váratlanul, hirtelen halálra eltávozott az élők sorából a filozófiai tudományok európa-szerke ismert tudós magyar művelője, Alexander Bernát nyugalmazott egyetemi tanár és filozófiai író, a magyar tudományos élet egyik oszlopa. Az ő írói és tanári működéséhez fűződik nálunk a világ nagy filozófusainak megismerése és a filozófiai gondolkodás népszerűsítése. Rendkívül munkás élete során még most, a legutóbbi napokban, 78 éves kora ellenére is serényen dolgozott és

egy halt meg, mint az igazi filozófusok,

a bölcsök egyszerű gesztusával, egyetlen szóhajlat, szenvedés nélkül. Erős, férfias szervezetét betegség sohasem bántotta, orvost és patikát ugyis-ugyan nem is ismert, élete utolsó napjában is nagy gyalgózkodást tett a budai hegyekben. Friss és munkabőr volt mindvégig; az előrehaladott koraal járó érelmeszesedés tünetei sem jelentkeztek nála, csak egyszerre, az utolsó pillanatban.

Szombaton este barátjával, Kóbor Tamással kettesben vacsorázott,

Kedélyesen beszélgettek és a vendéglői vacsora után este 11 órakor tért haza Ferenc József rakpart 27. szám alatti lakására, ahol együtt lakik egyik leányával, Boriskával és annak férjével, Rényi Artúrral, aki a Ganzgyár mérnöke. Látogatásban éppen itt időzik a családnál Alexander Bernát egyik fia, Alexander Pál is, aki Berlinben vegyész és vállalkozó. Veled és vejevel beszélgetett körülbelül 1/2 óráig. E beszélgetés alatt szemiféle rosszullétet nem érzett és kedélye is elég jó volt, noha

a család éppen válságos órákat élt át,

Rényi Artúrén ugyanis az egyik Budapesti szanatóriumban szombaton igen súlyos műtétet hajtottak végre. Leányát rendkívül szerte, aggodolt orvosiért, de erős optimizmusával bizott az operáció sikerében. E családi eseményen kívül

az utolsó beszélgetésnél őleken érdekeltől a nemzeti színházi tüntetés felől is

és említette, hogy szombaton most niből közzéttek a lapok az a kritikáját, amelyet annak idején írt, amikor a „Nagyasszony” először színpadra került. A csöndes beszélgetés után 1/2 órákig lefeküdt és szokása szerint eszékamar el is aludt. Hajnali 1/5 óra volt, amikor váratlanul becsöngött a szobalányt és behívatta szobájába Pál fiát. Széliden panaszokodott, hogy rosszul érzi magát, nehezen lélegzik.

— Tudom, hogy végem van... — Elmegyek...

Csak ennyit mondott és már csak a tekintetével bucsuzott el hától. Azonnal elhívták a család orvosát, dr. Cserna István tanárságát, aki azonban már nem segíthetett;

az ősz tudós, mialatt leánya súlyos műtéten esett át, pár percnél rosszullét után meghalt.

Halálát — az orvos megállapítása szerint — szívizomhűtés okozta. A lezart pálya, amelyet kivételes tehetséggel és nagy szorgalommal futott meg, a sok magyar tudós életrajzából ismerős szegénységben kezdődik. Budapestben született, 1850 április 13-án; szegénysorsu szü-

lők gyermeke. Apját korán elvesztette s anyját és két testvérét 10 éves korában már ő tartotta el, leekéket adott iskolatársainak. Jó tanuló volt, eszes gyermek. Már a gimnáziumban elnyert egy francia pályadíjat.

Élete

a szorgalmas tudós eredményes élete. Egyetemi tanulmányait Bécsben, Berlinben, Lipszében és Párisban végezte el, 25 éves korában már az V. kerületi állami főreáliskola tanára, 1878-ban már magántanár az egyetemen s 1901 óta az egyetem rendes tanára. Így egyike volt az egyetem legrégibb tanárainak. Előadásait generációk hallgatták és kezdettől a legsúlyosabb szavú tudósok sorába számított. Számára a hírlap is katedra volt. Évtizedekig Rákosi Jenő „Budapesti Hírlap”-jában jelentek meg a cikkei és téreai és még a legutóbbi időkben is írt cikkeket az „Újság” és a „Pester Lloyd” számára. Filozófiája tárgyát és színi kritikái hosszabb időközön át a lapok legfigyelmreméltóbb olvasmányai voltak. Tehetsége révén a hivatalos pályán is gyorsan érvényesült;

a háberu előtti hivatalos világ megbecsülte tudását.

Az egyetemi katedra mellett Csiky Gergely halála után vele töltötték be a Színművészeti Akadémia dramaturgiai tanszékét, dramaturgia volt a Nemzeti Színház és előadótanácsosa az Országos Közoktatásügyi Tanácsnak. Tagja az Akadémiának, a Kisfaludy Társaságnak és elnöke a Filozófiai Társaságnak. A Kant-filozófia népszerűsítésére több kötetet írt. Filozófiai és esztétikai tanulmányai németül és franciául is megjelentek. Ő alapította a Filozófiai Irók Társát, amely gyűjteménybe ő maga is sokat írt és fordított. Az ő nevéhez fűződik a Nemzeti Színház Shakespeare-ciklusa is. Nyolc évvel érelt

ott kellett hagynia a katedrát.

Bár testi és szellemi frissességének teljében volt, nyugdíjba küldték, azon a címen, hogy elérte a korhatárt. Ugyanekkor a kurzus lapjai élesen támadták is. A támadásokat — abban a tudatban, hogy egy élet munkáját szentelte a magyar tudományos élet megtermékenyítésére — méltatlannak találta és nem tiltotta, hogy ez fájdalommal tölti el, nem a saját személye miatt, hanem a magyar kultúra sorsa bántotta. Már a kommun alatt el akarta hagyni az országot, akkor azonban nem kapott utlevelet. Később a bárdolatlan támadások folytán

külföldre költözött, ott folytatta tudományos működését,

amelyet a külföldi tudományos világ a legnagyobb figyelemmel méltatott. Hollandiában, Svájcban és Németországban élt. A nyugdíjba küldött tudós új munkás korszaka ez. Ebben az új korszakban több kötet könyve jelent meg, egy kötet művészeti tanulmányaival, két kötet összegyűjtött tanulmányokkal és egy kötet Spinozáról. E könyveknek megírásához Németországban és Hollandiában végzett tanulmányokat. Ez a Spinoza-kötet német nyelven jelent meg, egy másik Spinoza-tanulmányát német és magyar nyelven is kiadták. Ezenfelül külföldi tartózkodása alatt is számos cikket írt. Később,

1922-ben visszatért Budapestre

és örömmel látta, hogy akik barátságát és becsülését sokra tartotta, azok nem fordultak el tőle. Hazatérte után, bár lakadatlanul dolgozott, örömet népes családja boldogulásában lelte. Gyermekei közül Magda, férjével, Révész Géza egyetemi tanárral Hollandiában lakik, ahol Révész tanárnak Amsterdamban kísérleti pszichológiai intézete van. Az öreg ur a nyarat az idén a gyermekével töltötte Hollandiában. Itt találkozott

Erzsi leányával, aki a világhírű karikatúrista, Major Henrik felesége.

Major Henrik és felesége erre a találkozóra Amerikából jöttek át a nyáron Hollandiába. Külföldön el Alexander Bernát Pál fián kívül másik fia, Alexander Ferenc dr. is, aki Berlinben a legnevesebb pszichoanalitikus orvosok egyike. Legfiatalabb leánya, Lili férjével együtt szintén Amerikában él. Alexander Lili férje Cserépy Arzén, a neves magyar film-rendező,

aki emlékeztet filmjével, a „Friedrich Rex”-szel még Berlinben tetje ismertté nevét. Az öreg urnak csak egyetlen leánya él itthon Budapestben, Rényi Artúrén, akivel azonban — súlyos operációja miatt — a halál híret, nem is közölhetik. A család távol levő tarjait még vasárnap értesítették a váratlan halálesetről, amely szűles körben kelt mély részvétet.

Öngyilkos lett Baranya-vármegye tb. főorvosa

Pécs, október 23.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap reggel 9 órakor

dr. Jellásich István, Baranya vármegye fiziológiai fiziológiai főorvosa, pécsi járás-orvos, a pécsi törvényszék orvosszakértője, ölkakasztotta magát

és amire rátaláltak, már meghalt. Dr. Jellásich István nem hagyott hátra semmiféle bucsulevelet és így öngyilkosságának okára csak következtetni lehet. Aki ismerték az 59 éves, közbeesülésben álló orvost, azt mondják, hogy

három oka lehetett az öngyilkosságra.

Az egyik az, hogy miután öt esztendőig helyettesítette Baranya vármegye fiziológiai főorvosát, mellözésével

egy fiatalabb orvost választottak meg helyette.

A másik ok, amivel a föltüntetelt öngyilkosokat magyarazzák, az, hogy amióta Pécs egyetemet kapott, azóta a törvényszéki tárgyalásokon alig kértek tőle szakvéleményt. Harmadik magyarázata az öngyilkosságnak az lehet, hogy felesége és jószágja betegeskednek. Jellásich rejtélyes öngyilkossága az egész városban nagy megdöbbenést kelt.

Strassnoff föltámadt Amerikában

és a panamai köztársaság elnökének ünnepélyesen átadta a népszövetségi érdemkeresztet

Newyork, október 23.

A Reggel tudósítója táviratozza Havannából, hogy az ottani rendőrség letartóztatott egy olasz származású kulandort, aki a Népszövetség követének adta ki magát. A szállomás különösen a közép- és délnyugati államokban tevékenykedett és sok helyen sikerült a hatóságokat félrevezetnie. Panamában

a köztársaság elnökének ünnepélyesen átnyújtotta a népszövetségi érdemkeresztet, amely épp oly kevéssé létezik, mint a népszövetségi követi állás. Peruban szintén sikerült a szállomásnak beférkőznie a kormánykörök bizalmába, ugy, hogy

megérkezésekor nagy ünnepséget rendeztek tiszteletére

és a perui polgári érdemrenddel tüntették ki.

SINGER'S MIDGETS

LEGAPRÓBB EMBEREK
LEGNAGYOBB REVÜJE

november 1-től a

ROYAL ORFEUMBAN

Jegyek 1-9 pengőig az első 10 előadásra a Royal Orfeum jegypénztáránál és az összes jegyirodáknban minden elővételi díj nélkül már válthatók!

November 1-től minden szombaton délután 1/4 órakor „Gyermek-előadás”, teljesen fehér műsorral!

Vasár- és ünnepnap délutáni előadás a teljes esti műsorral, mérsékelt helyárrakkal

Naponta 9-1-ig és
3-6-ig, vasárnap
9-1-ig folynak a
beiratkozások a
városligeti
csarnokban

Három
kategória:
35, 70 és minden-
napos koreszolyások.
November hó 5-ig ked-
vezményi köztisztviselőkhöz
részére. Telefon: Lipót 919-22

A népszínházi bizottság „A Nagyasszony” miatt

meg akarja tagadni a Nemzeti Színház bérleti szerződésének megújítását

Kieblersberg kultuszminiszteri „A darab további sorsát az igazgató szemmértéke dönti el”

Az egyetemi ifjuság vasárnapi nagygyűlésén a Nemzeti Színház bojkottját határozta el

(A Reggel tudósítójától.) A Nemzeti Színház mult héten közzétett műsorgetervezte szerint ma lenno „A nagyasszony” harmadik előadása a Nemzeti Színházban. A vasárnapi nap folyamán azonban olyan hírek terjedtek el, hogy Márkus Emília, akit a pénteki és szombati esték tünemények rendkívül megviseltek,

megrongált idegállapotára való tekintettel az e hétre kitűzött összes előadásokat lemondja,

miután orvosai megtiltották, hogy magát újabb izgalmaknak tegye ki. A Reggel tudósítója vasárnap este érdeklődött a Nemzeti Színháznál Márkus Emília állapota felől, ahol igazolták is, hogy Márkus Emília szombat este valóban rosszul lett a második fővondás után,

öltözésében sírógöresöt kapott,

de kijelentették egyúttal azt is, hogy a színháznak a művésznő tervbevelt lemondásáról hivatalos tudomása nincs, erre vonatkozólag Márkus Emíliától vasárnap estig a színházhoz semmiféle értesítés nem érkezett. A Reggel tudósítójának alkalmá volt vasárnap

Kieblersberg

kultuszminiszterrel is beszélni a Nemzeti Színházi eseményekről. A kultuszminiszter kérdéseinkre egyetlen mondatlall felelt:

— Nem avatkozom a repertoárra,

a darab további sorsát az igazgató szemmértéke dönti el.

A Szomorú-ügynek vasárnap egyébként még egy fejleménye van. Dr. Sipőcz Jenő polgármester ugyanis vasárnap délelőtti több bizottsági tag kívánságára táviratilag összehívta ma délelőtti 11 órára a népszínházi bizottság tagjait. A népszínházi bizottság ülésének várható eredményéről

Hlovszky János,

a Népszínház nyugdíjgyűlésének elnöke a következőket mondta A Reggel munkatársának:

— Nemcsak az én, hanem több népszínházi bizottsági tagtársam véleménye is az, hogy amennyiben a darabot a műsorról le nem veszik, a népszínházi bizottság, mint szerződő fél, a Népszínház épületére vonatkozó, újabb ötési időtartamra szóló és

aláírásra váró bérleti szerződést a Nemzeti Színházzal nem kötheti meg.

Föl fogjuk kérni Sipőcz Jenő polgármestert, hogy ezt a kultuszminiszternek és a Nemzeti Színház igazgatóságának haladéknélküli hozza tudomására.

Vasárnap délután egyébként az egyetemi hallgatók Ifjusági Nagybizottsága ülést tartott, amelyen a Nemzeti Színház bojkottját határozta el. A Nemzeti Színház ellen újabb tüntetések során vasárnap egyébként már száznál többre növekedett azok száma, akik ellen a rendőrség utcai rend- és csendháborítás címén megindította a kihágási eljárást. A több mint száz tüntető ügyében rendőrbírósi ítéletet fognak hozni. Zsicskovics Ervin orvostanhallgató ellen pedig egy rendőr börtölmazása miatt hatóság elleni erőszak címén indult meg a büntető eljárás. A tüntetés két őrizetbe vett vezetőjét.

Zsabka Kálmánt és Scheyer Józsefet vasárnap délelőtti dr. Hetényi Imre főkapitányhelyettes hallgatta ki.

nyilván azért, hogy megállapíthassák, kik szervezték a tüntetést. A főkapitány és politikai osztályáról Hetényi főkapitányhelyettes már az első tüntetés előtt olyan detektíveket helyeztet el a színház nézőterén, akik a multból személy szerint ismerik a tüntetéseket.

landó szereplőit. Amikor ezek a detektívek átvizsgálták a színház belsejét, még mielőtt az előadást megkezdték volna.

a földszinten ráakadtak Filipp Lászlóra, aki annakidején a Fővárosi Operettszínház elleni tüntetésben vett részt.

Filipp Lászlót három társával együtt a detek-

tívek még előadás előtt eltávolították a színházból. A rendőri nyomozás, amely annak megállapítására indult meg, hogy kik a tüntetés szervezői, hosszú utat jelentett az Éme-hez vezetett, amelynek után ismét az Irányi-utcában vannak. A főkapitány, miután a tüntetéseknél olyan tárgyakat dobáltak a nézőterre, amelyek komoly sérüléseket is okozhatnak, — hogy preventív intézkedéseket tegyen —

házkutatást rendelt el az Éme helyiségeiben.

A házkutatást még szombaton tartotta meg az Éme-nél a dunai kapitányság részéről dr. Radocsay Jenő rendőrkapitány, nagyobb rendőri bizottság közreműködésével. Az Éme helyiségeiben az egyesület Rákóczi nevű igazgatója fogadta a rendőri bizottságot. A politikai osztály detektíveit átkutatták a helyiséget, de robbanásért, vagy olyan ártó anyagot, amit tüntetésnél lehetne használni, sehol nem találtak.

Vonatrablók kifosztották vasárnap a miskolci vonat postakocsiját és mellbelőttek egy pályaoírt, aki elakarta fogni őket

(A Reggel tudósítójától.) Izgalmas, amerikai stílusú vonatrablás történt vasárnap a miskolci vonalon, ahol a Budapestről Miskolc felé haladó személyvonat postakocsiját vakmerő rablók fosztották ki. A rablásra úgy jöttek rá, hogy a Miskolcra Budapest felé jövő vonat vezetője Ludas állomás közelében

észrevette, hogy vérbefagyva, eszméletlenül fekszik a pályatest mellett a 24-es számú órház pályaoírta.

A vonatot azonnal megállították s ekkor kiderült, hogy a sebesült Baki Károly, már pályaoírta, aki

a mellén revolvergolyótól sebesült meg.

Baki elmondotta, hogy amikor a budapesti személyvonat elhaladt az órház előtt, arra lett figyelmes, hogy

a postakocsiból gyanus alakok dobálják ki a csomagokat.

A vonatnak már jelzést nem adhatott, de mert látta, hogy a vonatrablók — alighogy elhagyta a vonat az órházat —

kiugrottak a postakocsiból.

azonnal üldözőbe vette őket. A rablók már szedték össze a csomagokat, amikor Baki közlése érkezett. A vasutas, aki egyedül volt a pályán, rátámadt a vonatrablókra és el akarta fogni őket. A rablók egyike erre revolvert rántott és

rálőtt Bakira.

akik a golyó a mellén sebesített meg. A merénylet után a rablók elmenekültek. A sulyos sebesült pályaoírta a vonattal behozták Budapestre, ahol az állomáson már vártak a mentők, akik a Kun-utcai dologházba szállították. Az elmenekült rablók kézrekerítésére a helyi hatóságok megindították a nyomozást.

„Csak egy kis agyrázkódás”

— mondja Bukovi, akit eszméletlenül vitték el vasárnap a futballpályáról

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délután súlyos baleset történt az Üllői-utcai pályán, a Ferencváros—Vasas mérkőzésen. Bukovi Márton, a Ferencváros válogatott középfüldőzete és Horváth, a Vasas halljátékosa, egyszerre akartak egy magas labdát fejelni, de összeütköztek és

Bukovi eszméletlenül terült el a pályán.

A futballistát autóval azonnal bevitték a Grünwald-szanatóriumba, ahol megállapították, hogy állapota nem súlyos és

csak könnyebb természetű agyrázkódást szenvedett.

Bukovi, fején jeges borogatással, mosolyogva fogadta látogatóit a szanatóriumban.

— Semmi az egész — mondotta —, csak egy kis agyrázkódás.

futballistánál előfordul az ilyesmi. Ugy történt a dolog, hogy én is fejelnit akartam, Horváth is, azonban ő találta el — az én fejemet. De a jövő vasárnap már játszani akarok, mert a Sabaria nagyon erős ellenfél, ezt, ugye, be kell látni az orvosoknak is? A Sabaria-meccs mégis csak fontosabb, mint egy kis agyrázkódás.

A Grünwald-szanatórium főorvosa, dr. Herczeg Imre is azt mondja, hogy Bukovi Márton vasárnap valószínűleg újra beállhat a Ferencváros fűzőterébe.

Fölakasztotta magát a klagenfurti színház népszerű szubrettje

(A Reggel tudósítójától.) Klagenfurtból táviratozzák A Reggel-nek, hogy Ella Peel, az ottani színház rendkívül népszerű szubrettje vasárnap este lakásán fölakasztotta magát. Tetel valószínű pillanatnyi elmezavarban követte el.

Mindig az első

a divat terén

GÁL
Károly-körút 3

Csodás
pouplin ingek
17.50

Drótküllős kerekek
javítása és átalakítása

SS és hallonabroncsu kerekekre

Hivatalos Rudge-javítóműhely

Dénes és Friedmann RT
Budapest VI, Dessoefly-utca 29. Telefon: 283-86, 144-71

A miniszterelnök esőben, ködben lovagol, Bécsben megvizsgáltatta magát egy tanárral és újból cigarettázik

(A Reggel tudósítójától.) A kormánypártot egész nyáron nyugtalanították azok a hírek, amelyek Bethlen miniszterelnök betegségeiről szóltak. Már akadtak olyanok is, akik fontos politikai változásokra számítottak, a kulisszák mögötti kombinátóknak azonban maga a miniszterelnök vetett éget, amikor vakációjáról hazatért és napi programját úgy állította össze, hogy

másfél órát minden reggel kedves sportjának, a lovaglásnak szentel.

Minden reggel 1/8 órakor ott várakozik lovásza a Vérmező sarkán két fölnyergelt lóval. Pontosan 1/8 órakor érkezik meg a miniszterelnök automobíljá az Attila- és a Mikó-utca sarkára. Bethlen gróf sötétszürke lovaglóruhában és fehér sapkában száll ki az autóból, a lovász fölsegíti a hófehér lóra, maga pedig a barna lóra ül. A Vérmező lovaglóját ilyenkor már tíz-husz katonatiszt végzi reggeli lovaglását. A miniszterelnök hamar elvegyül közöttük és

galoppban veszi egyik kört a másik után.

A hivatalba siető állami tisztviselőkből gyakran rekrutálódik nézőközönsége, üdvözlésük előtt azonban legszívesebben a Vérmező Attila-

utcai frontjára menekül, ahová már nem követhetik kíváncsi szemek. Az elmúlt héten többször esett, máskor meg sürű köd lepte el a Vérmezőt, a miniszterelnök azonban

esővel és köddel is dacolva, mindennap elvégezte másfélórás lovaglását.

Minden reggel pontosan 9 órakor hagyja abba a lovaglást. Autóba száll, lovásza pléddekkal takarja be és az autó fölrobog a várba. Orvosai megállapították, hogy

egészségi állapotának nyári zavarait csak muló indispozíció okozta és azt a diagnózist megerősítette az az orvosprofesszor is, akinek konzultálása céljából legutóbb autón utazott föl Bécsbe.

Ez a bécsi út és az orvosprofesszor kijelentései annyira megnyugtatták a miniszterelnököt, hogy a kormánypárt legutóbbi értekezletén

hosszu szünet után már dohányzott is: elszívott egy cigarettát.

Egy cigarettá ugyan még nem negyven cigarettá, de mindenestre annak a jele, hogy a miniszterelnöknek már nem kell olyan szigoruan vennie a dohányzást tilalmat sem.

Huszonöt százalékos világitási és üzemi korlátozást rendelt el az őszi és téli hónapokra az Elektromos Művek igazgatósága

A sorozatos balesetek lecsökkentették az áramtermelést. A huszonöt ezer lóerős Kisegítőgép még próba közben fölrobbant

(A Reggel tudósítójától.) Budapest világitási ellátásában váratlan és nagy nehézségek támadtak. Bekövetkezett az a helyzet, amely éppen a sorozatos balesetek miatt már fenyegetett, hogy Budapest elektromos művei éppen a legnagyobb fogyasztás idejére, az őszi és téli hónapokra fölmondják a szolgáltatást. Nem tudják immár teljes bizonyossággal garantálni az akadálytalan és zavartalan világitási és üzemi ellátást, ugy, hogy

a művek vezetősége már most kénytelen volt a fogyasztást hosszú időre korlátozó radikális intézkedésekhez nyulni.

Az Elektromos Művek igazgatósága minden különösebb föltűnést kerülve, néhány nappal ezelőtt értesítést küldött a főváros összes nagyfogyasztóihoz, amelyben rendeltéleg megtagadja, hogy helyiségekben és üzemeikben

az őszi és téli hónapok alatt a világitást és üzemi áramfogyasztást legalább 25%-kal redukálják.

A korlátozás egyelőre csak a nagyobb fogyasztóknak, ipartelepeknek, motorral dolgozó üze-

meknek, vállalatoknak, kávéházaknak, vendéglőknek, hivataloknak szól és csak az esti órák egy részére terjed ki. Olyan időpontban, amikor a legnagyobb a megerhelés és amikor az átkapcsolások történnek. Ezekben az üzemekben és helyiségekben

delután 1/5 és 1/7 között a motorokat le kell állítani, a világitást pedig a minimumra csökkenteni,

hogy a megerhelés lehető legkisebb és a 25%-os megtakarítás biztosítható legyen. Ezt a rendeletet az Elektromos Művek vezetősége ellenőriztetni is fogja. Ennyi egyelőre az Elektromos Művek vezetőségének védelmi intézkedése, amellyel Budapest világitásának zavartalan ellátását biztosítani akarja. Hogy nem követik-e ezt újabb és még radikálisabb intézkedések, azt ma még nem tudjuk. Minden attól függ, hogy a gépek hogyan funkcionálnak és nem történik-e közben újabb üzemi baleset, vagy olyan vis-majom, amely újabb bajokat okozhat. Meg kell állapítani, hogy a villamosműveknél nem váratlanul állott elő az a súlyos helyzet. Az Elektromos Művek vezetősége már jóelőre látta a bekövetkező bajokat, a hírtelen megdagdadt áramfogyasztást és iparkodott is tőle telhetően a reávarakozó földadatoknak megfelelni. El célből építették ki a kelenföldi telepet, amelyben már működésben kellene lenni az új huszonöt ezer lóerős Kisegítő gépek.

Ez az új gép azonban nem állotta ki a próbát.

A gép forgó része még az elektromosgyárban — próbaközben — fölrobbant és a gép új forgójának elkészítése és beszerelése pedig

legalább négy-öt hónapi munkát igényel.

Négy-öt hétig lesz legkritikusabb a helyzet. Ennyi ideig tart még ugyanis a legutóbbi üzemképtelenné vált tízezer kilowattos gép helyreállítása. Ha ezt sikerül rendezhető és üzembehelyezni, a helyzet időlegesen enyhülni fog, az elrendelt korlátozások azonban így is legalább félévig érvényben maradnak. Csak szombaton és vasárnap este nem kell betartani a rendelkezéseket, amikor a megerhelés anélkül is legkisebb s amikor a munkaszünet folytán a motorok amúgy is pihennek.

Kitoloncolták Lengyelországból a Lengyel-Magyar Egyesület varsói megbízottját

(A Reggel tudósítójától.) A lengyel-magyar barátságot, amelyet az utóbbi időben különösen élénk propagandával ápolnak, váratlanul különös esemény zavarta meg, amely most, amikor éppen lengyel vendégek időznek a magyar fővárosban, Budapestben is kinos föltűnést kelt. Az történt ugyanis, hogy

Lengyelországból kiutasították a Lengyel-Magyar Egyesület varsói megbízottját.

Az említett egyesület varsói megbízottja Kertész István, aki korábban egy clewelandi gumi-gyár igazgatója volt. Kertész a múlt év február havában telepedett le Varsóban, ahol a környéken bírtokai vannak és több magyar vonatkozású társasági állást vállalt el. Így többek között megbízta a Magyar Szerzők Egyesületének ottani képviselőtével, 6 lett a Lengyel-Magyar Egyesület varsói megbízottja, továbbá az ottani Lengyel-Magyar Kereskedelmi Kamarának egyik vezető tagja. Kertész varsói működése alatt történt, hogy Román Richárdot, a Continental szén-tröszt vezérigazgatóját a lengyel hatóságok indoklás nélkül kiutasították Lengyelország területéről és Kertész István a varsói lapokban szellőztette fölhírlésának különös kiutasítását. Miután Kertész exponálta magát barátijáért, a kattivitzai vajdaság, mint legfelsőbb intézkedő hatóság, ártírt a budapesti lengyel követséghez és információt kért Kertész Istvánról. Budapestről nemsokára meg is érkezett Kattivitzba a kért információ.

A budapesti lengyel követség információja folytán Kertész hihetetlen kalandokon ment át,

lakásán két rendőr jelent meg és fölszólították, hogy kövesse őket. Ejjel 2 órakor bevitték a kormánybiztosság fogdájába és egy sötét cellába zárták.

Két napig tartották fogva a kormánybiztosság cellájában, közben közölték vele, hogy felsőbb utasításra letartóztatásba helyezik. Fogdája harmadik napján a rendőrség laktanyájának fogdájába szállították, majd ugyanazon a napon átvitték az előjáróságra, ahol egy fiatal tisztviselő közölte vele, hogy mint alkalmatlan idegent, kitoloncolják Lengyelországból. Kertész hivatkozott lengyelországi bírtokaira, ott élő édesanyjára. — semmi sem használt. Másnap rendőri födözettel vonatra ültették és

a határra szállították.

A meghurcolt Kertész István néhány napja már Budapestben tartózkodik és külügyminiszteriumunk úján kér elégtételt a meghurcoltatásért és existenciájá elvesztéséért.

Rossa
bundesáiról
beszélnek
Kristóf tér sarok

Kereskedők és iparosok
figyelmébe! Pénzkölcsönt folyósítunk értékpapírokra, autóra, ékszerre, szőnyegre, szőrmére, zongorára és mindennemű árukra. Bank- és áruforgalmi V. Nádor-u. 30. Tel. 108-84

WEEKEND
bevezetése könyv, ahol glanz' rendezést dolgoznak. Térjen-prospectusát sz. 26. Országos Kö. Ipeal. Orszébet-f. 49 sz.

Legpontosabban járó zsebórák, ébresztő- és mindennemű
DISZÓRÁK
10 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
Egy évben egyszer fölhuzandó, 400 napig járó gyönyörű kivitelű
diszórák ára **50 pengő** kál és egyéb pénzemekeket, valamint régi arany- és ezüst műtárgyakat legmagasabb árban bevált.
SCHÖNWALD IMRE
Budapest IX., Belső-u. 5., Bécsi-u. és Deák Ferenc-u. sarok

Vigszínház-kávéház
Grill Room
éttermében
minden este 8 órától
Hermann Leopoldi
zongorahumorista
Eisemann
zeneszerző
a két zongoránál

Gyomorbetegeknek és vérszegényeknek
gyógyital a
PARÁDI VIZ
Kapható mindenütt vagy közvetlenül a Forráskezelősnél Parád (Hevesmegye)

„Engem az ilyesféle csekélységek nem zavarnak“

— mondja a Nemzeti Színházban megismertült tüntetésről Scitovszky belügyminiszter

Berky Gyula óva inti az ifjúságot, hogy „jólismert politikai siberének adja oda magát különféle experimentumokra...“

(A Reggel tudósítójától.) A Nemzeti Színházban Szomorú Desző darabja ellen szombaton este megismertült tüntetés egész casárnap délelőn foglalkozta a politikai életet is. A Reggel munkatársa beszélt

Scitovszky Béla

Belügyminiszterrel, aki végignézte szombaton „A nagyszony“t, mégpedig a lapok tudósításai szerint „halálsápadtan és a tüntetés miatt följárgatott kedélyállapotban“. Erre vonatkozóan a belügyminiszter mosolyogva mondja:

— Halálsápadtságról és izgatottságról szó sem volt. Eppen olyan nyugodtan hallgattam végig az előadást, mint máskor szoktam. Ki kell jelentenem, hogy

engem ilyesféle csekélységek egyáltalán nem zavarnak.

A rendőrség megtette kötelességét és meg fogja tenni a jövőben is. Nekem itt nincs semmi mondanivalóm egy illetékesnek. Ez már a rendőrség dolga.

Eltűnnek magyarázták a szombati tüntetést az egyes párt tagjai is. Egyesek azt hangsúlyozták, hogy „A nagyszony“ most már ne

kerüljön színre, miután kétszer a tüntetés dacára előadták, míg mások tekintet nélkül arra, hogy tovább is műsorán tartja a Szomorú színművet a színház, a kormány és a hatóságok energiák közbelépését dícsérték.

Berky Gyula

a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— A politikai és gazdasági konszolidációnak mindig az állt az utjában, hogy

a forradalmak óta az államhatalom mellett más szervezett hatalmak működtek.

Örvendetek, hogy Bethlen miniszterelnök és Scitovszky belügyminiszter az államhatalmat és a törvényt most már mindenkivel szemben alkalmazzák a rend megőrzése érdekében. A legutóbbi események bizonyítják, mily nagy kár,

ha az ifjúság jólismert politikai siberének adja oda magát

olyan experimentumokra, amelyek az ifjúságnak föltűnően kívárra vannak és csak arra lehetnek jók, hogy egyesek tőlük kovácsoljanak belőlük.

Farkas Imre jobban van, de még nincs túl a veszélyen

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton a késő esti órákban futótüzként terjedt el a fővárosban a hír, hogy Farkas Imrét, a Kálvária-kültői egy rendkívül súlyos vakbélgyulladás utolsó pillanataiban szállították a Pajor-szatóriumban, ahol Hüttl tanár azonnal megoperálta,

de véleményét a beteg várható gyógyulásáról, éppen a betegség súlyos stádiumára való tekintettel, mondani nem tudott.

A riadó hír néhány perc alatt végigfutotta a főváros színházait, szerkesztőségeit, klubjait és utermeit s nemcsak Farkas Imre barátai, de a közönség körében is érthető megdöbbenést keltett. A vidám, kedves Farkas Imrét, akit Bohémiában röviden „Mókacsi“-nak neveznek, igazában senki sem tudja elképzelni a műtőasztalon, de a kevésbé szkeptikusok már az operáció után néhány perccel megrokkanták a szatóriót, hogy információt kérjenek a nagybeteg állapotáról. Farkas Imre, aki a Gellért-szállóban lakik, pénteken este lett először rosszul; rosszullevélel mit sem törődve, aznap este még lement táncolni a Gellért-szálló éttermébe. Szombaton reggel újabb rosszul lett, de látván göresőket kapott és bár háziorvosa erőltetesen tanácsolta neki, hogy azonnal operáltassa meg magát, csak este 9 órákor lehetett rávenni, hogy a Pajor-szatóriumban beszállíttassa magát.

amikor már félig eszméletlen állapotban volt.

Önszínű arccal, száraz nyelvel, líhegre fektült Farkas Imre a hordágyon, amelyen egyenesen a Pajor-szatórium nagy műtőjébe szállították, örök mosolya leharadt az arcáról, 38 fok láza volt, rossz a szívverése, a pulzusát az orvosok sem tudták megállapítani. Hüttl professzor, akit időközben értesítettek, Récz főorvos asszisztálásával

azonnal megoperálta az üntudatát vesztett költőt, akinél a legsúlyosabb, legmélyebb üszkös vakbélgyulladást konstatált.

Farkas Imrét a háromnegyed óráig tartó operáció után befektették a szatórium egyik különszobájába. Az éjszakát Farkas Imre meglehetősen bizonytalanul töltötte, de vasárnap reggel óta állapotában fokozatos javulás tapasztalható. Mikor Hüttl professzor vasárnap reggel Récz főorvos kíséretében meglátogatta, Farkas Imre, már kissé mosolyogva, e szavakkal köszöntötte:

— Üdvözlöm a kés Paganinijét...

Vasárnap este beszélünk Récz főorvossal, aki kijelentette, hogy a beteg közérzése kielőgő, eszméleténél van, minden iránt érdeklődik s ha a vasárnap tapasztalt javulás a hétfoli papon is tartani fog, akkor Farkas Imre életét megmentetnek lehet tekinteni. Vasárnap természetesen rengetegen érdeklődtek a népszerű Farkas Imre állapota iránt, ezek között rengeteg színiember, írók, művészek és országgyűlési képviselők, de a szatóriumban nézőrész és ságorán kívül senkit sem engedtek be a betegszobába. Vasárnap a késő éjszakai órákban a beteg nyugodtan alszik.

Az Általános Közvetítő Bank hamis takarékkönyvei miatt vasárnap letartóztatták Takáts-Eberhardt Árpád építész, Csité József cégvezetőt és Vajda István textilügynököt

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap ismét szenzációs letartóztatások történtek abban a sajtósárgos bűnügyben, amelynek nyomozása során dr. Georgevits Béla rendőrfogalmazó és Kemény József detektívfelügyelő megállapították, hogy az Általános Közvetítő Bank Rt. olesó pénzért nagy összegű hamis takarékkönyveket adott ki és ezeket sokan letétül használták föl, hogy így szabaduljanak a vizsgálati fogságból. Miután a bank vezérigazgatóját, Kell Jakabot és dr. Márk Sándor ügyvédét a rendőrség letartóztatásba helyezte,

vasárnap letartóztatták Takáts-Eberhardt Árpád budapesti építész, továbbá a bank cégvezetőjét, Csité Józsefet és Vajda István textilügynököt is.

Takáts-Eberhardt ellen már korábban följelentések érkeztek a rendőrséghez, hogy számos építkezést vállalt, előlegét is vett föl, biztosítékul pedig mindenképp az Általános Közvetítő Bank Rt. takarékkönyveit adta át és nemcsak hogy nem végezte el az építési munkálatokat, hanem az előlegül fölvevett pénzt sem fizette vissza. Amikor a megbízók erre föl akarták venni a fődötétül átadott takarékkönyvben levő betétet, arra a meglepő följedezésre jutottak, hogy a bankban nincs pénz. E följelentések miatt Takáts-Eberhardt Árpádot még a múlt héten beidézték a főkapitányságra, akkor azonban azt adta elő, hogy éppen azért nem tudta elvégezni az építkezéseket, mert pénzt gyanútlanul olyan bankban helyezte el, ahol az elvesztett. Azóta azonban a rendőrség megállapította, hogy

Takáts-Eberhardt összeáztott Kell Jakabbal,

betét nélkül kapott takarékkönyvet, sőt a furfangos banknak „főrészcényes“ volt. Ezenkívül új följelentés is érkezett Takáts-Eberhardt ellen, aki a följelentés szerint egy budapesti garázsban értékes autót vásárolt, a vételár egy része fejében váltót adott, 45 millióra pedig költségtérítést vállalt, hogy készpénzben kifizeti. Az építész sem a váltót nem váltotta be, sem a 45 milliót nem fizette meg, az autót azonban eladta. Ez az autós-ügy is egyik oka annak, hogy most letartóztatásba helyezték. A bank cégvezetőjét, Csité Józsefet azért tartóztatták le, mert a nyomozás adatai szerint a bank üzeméről neki is tudomása volt. Vajda István textilügynök letartóztatása pedig azért történt, mert kiderült róla, hogy egyezhben már köröztek, s csak 20.000 pengő óvadék ellenében jöhetett hazá, viszont a letett 20.000 pengős takarékkönyve hamis. E három letartóztatáson kívül

ugyanebben az ügyben vasárnap több ügyvéd kihallgatásával is foglalkozott a rendőrség. A beidézték ügyvédek is mint gyanúsítottakat hallgatták ki. Föltűnést keltett, hogy

vasárnap kihallgatták egy ismert ügyvédi iroda jelöltjét is,

mert az iródnak volt egy ügyfele, Pongrácz Kálmán, a Király-utca 26. szám alatti Perl Lipót és Társa cég főnöke, akit fizetésképtelenség miatt jelentettek föl és akit 9 hónapi vizsgálati fogság után 24.000 pengő óvadék ellenében szabadlábra helyeztek. Most derült ki, hogy

Pongrácz hamis betéti könyv ellenében szabadult ki és azóta megszökött.

A rendőrség most azt nyomozza, hogy Pongrácz miképpen szerezte meg a 24.000 pengős hamis betéti könyvet.

Tüntetések országszerte.

A tüntetés előidézőit kinyomozták.

Szokatlan és a maga nemében páratlan tüntetést jelentenek az ország minden részéből. A tüntetők ezuttal sem nem az ébredők, sem nem a diákok, még csak a munkanélküliek sem. A tüntetés nem irányul sem a kormány, sem a párt, író, faj vagy felekezetek ellen. A közbiztonsági hatóságoknak nem kell a tüntetők ellen készültséget állítani. Szegény rendőrlégynek szabadnapját sem veszi el az országos jellegű és mindinkább terjedő, napról-napra erősödő tüntetés. Az utcák forgalmát nem zavartja s a békés járókelők nyugalma nem veszélyeztetni a mindinkább szaporodó tüntető tömeg.

A befutó jelentések egy hatalmas, az egész országra és minden néprétegre kiterjedő tüntetésről számolnak be. A páratlan mozgalomban résztvesznek a legelőkelőbb osztályok, éppen úgy, mint legserényebb életviszonyok között élők is.

A nagyjelentőségű tüntetések főszereplői egy az ilyen mozgalomban még oddig soha szerepet nem kéro foglalkozási ág képviselői, akik ugylátszik egy központi szervezett irányítása nyomán dolgoznak, mert a tüntetés tech-

nikai kivétele az ország minden részében azonos.

Erdeklődő asszonytömegek lesik nap-nap után a tüntetésekről érkező jelentéseket. Minden valószínűség szerint a legszélesebb néprétegek legelső rangu érdekeit szolgálja ez a tüntetés, melynek előidézői már ismeretesek.

Hogy a nagyarányú és az ország női lakosságának érdeklődését lekötő tüntetésekről a lehetőleg legkimerítőbben beszámoljunk, utána-jártunk a mindinkább szaporodó eseteknek és sikerült megállapítanunk azt, hogy azt általában megismétlődő tüntetéseket lényeg egy központi helyről irányítják és ennek a központnak egy a főváros egész területén, mint az ország minden részében megfelelő szervek állnak a rendelkezésére. Sikerült megállapítanunk azt is, hogy a tüntetések főleg a nagymosás idején kulminálnak. Ugyanis a mosások, akik a tüntetések tulajdonképeni végrehajtói, minden ruhát valódi Meister-mozsárszinszappannal mosnak és ezzel minden szennyet nyomtalanul eltüntetnek a nékik mosásra kiadott ruhánemből.

A vasárnapi impozáns iparosnaggyűlésen Hadik János mellé tömörült az iparosság

A budapesti és vidéki iparosság kiküldöttjei, több mint kétezren, új országos iparosérdekképviselet megalakítását határozták el

Hadik János gróf: „Tiltakozni kell az iparosságnak egyes érdekei-segek monopóliuma ellen, amely az iparosság termelvényeinek értéke-sítését megnehezíti, vagy lehetetlenné teszi!”

(A Reggel tudósítójától.) Az ország kézművesiparosa vasárnap délelőtti nagygyűlést tartottak a régi képviselőházban. 37 különböző iparosszerv és érdekképviselet részéről mintegy 2000 kézművesiparos vett részt a nagygyűlésen.

amelynek főcélja egy egységes iparosszervezet alakításának megbeszélése volt. Tudvalevő, hogy az Ipsz-nak — amely különben is az iparosságnak csak egy töredékéből áll — minden gyűlése az utóbbi két évben a szemé-lyeskedések viharába fulladt. Ezzel szemben a vasárnapi nagygyűlés példás rendben, minden személyi torzalkodás nélkül folyt le.

a résztvevők egységesen tömörültek a jelenlevő gróf Hadik János mellé, akit természet-képesek percekig tartó ovációban részesítet-tek. A pénzügyminisztert Vargha Imre állam-titkár, a kereskedelmi minisztert Fodor Jenő államtitkár, a népjóléti minisztert Lengyel Zsolt h. államtitkár, a fővárost Lobmayer tanácsnok, a Kereskedelmi és Iparkamarát Bittner János alelnök és Szávay Gyula fő-titkár képviselte.

Becsey Antal elnöki megnyitójában megállapította, hogy a kézműipar igényű ellen-ségesen állanak egymással szemben, a külön-böző ipari szervezetek között nincs egytí-működés. A kisiparosok a közszállítókhoz ki-vannak zárva, a hitelviszonyok rosszak, export-lehetőségek nincsenek. A magyar ipar nem lehet versenyképes addig, amíg a termelőit a nyersanyag drágán kapja és — ezeket a szor-tyakat a pénzügyminiszter jelenlevő képviselő-jéhez intézi — amíg a termelőknek olyan gátló akadályai vannak, mint a fényüzési és for-galmi adó.

Viharos eljenzés fogadta gróf Hadik Jánost.

aki ezeket mondotta: A kisiparosság megsegítése nemcsak a mezőgazdaság keretén belül szükséges, hanem az iparban dolgozó önálló kisembereket is a lehetőséghez képest minél hathatósabban tá-mogatni kell, hogy önállóságukat megtarthat-sák, ne legyenek belekényszerítve a proletariát-usba. A kisipar megsegítésének két fő módja a hitel és munkaadalmak biztosítása. A kis-ipar részére

a pénzügyminiszter által a Pénzügyi Kőzpont útján megindított hitelkezelő több elkészítést szült, mint eredményt.

A két év előtti, kisipari hitel céljára rendel-kezőre becsült 50 milliárdos hitelkeretből, az Ioksz 15 milliárdot helyezett ki, a Budape-szt Kisipari Hitelintézet 10 milliárdot, míg a további 25 milliárdot a vidéki pénzügyinté-zetek kellett volna kibérezni, de ez nem történt meg. Komoly intézkedések kell történnai —

folytatja Hadik a nagygyűlés eljenzése közep-tre — a kisipari hitelkeret kiszélesítése terén, mert

ilyen összegekből, amelyek ma rendel-kezésre állanak, 250.000 főt kitevő vidéki iparosság hitelellátásáról gondoskodni nem lehet.

Az iparosság megsegítésének másik módja minél több magán- és közmunkaadalmra biz-tosítás, mert az iparosság ezen a téren is mostoha helyzetben van.

Az iparosságnak a közszállítókban való részvételét intézményesen kell biztosítani.

A kis- és kézművesipar joggal követelheti, hogy a közhatóság zárt versenyfolyásokba is mindig megvárassék. Nagy fontossággal bír a kisipari termékek értékesítésének helyes meg-szervezése. Percekig tartó taps és helyeslés közben jelentette ki Hadik gróf, a Köztisztvis-lők Pajzsánál Szövetkezetéről szóló törvény-javaslatról szólva, hogy

tiltakozni kell az iparosságnak egyes érde-keiségek monopóliuma ellen, amely az ipa-rosság termelvényeinek értékesítését meg-nehezíti vagy lehetetlenné teszi.

A hadsereg, a biztonsági intézmények, a le-ventéintézmény szükségletének biztosításánál megfelelő részt kell juttatni a kisiparoknak, mert a kisiparosság munkája mindig jobb, mint a tömegmunka. A kisipari termékek exportjáról szövelt ezután és megemlítette, hogy az Ioksz bűtorexport akciója, amely kezdetben helyte-lenül volt szervezve és eredményt nem muta-tott föl, az általa elrendelt újraszervezés után nagyon szép eredményeket mutat föl és az át-szervezés 3 hónapja alatt Belgrádban és Mila-nóban összesen 71 szoba került eladásra és to-vábbi 68 szoba fog ezen a héten export céljaira vásároltatni. Sürgősen megszervezendőnek tartja a kárpitos-, a cipő- és a textil-konfektio-nálási kisipar exportját. Az iparosság köz- és szociális terheiről szólva megállapította, hogy ezek sok vonatkozásban sokkal súlyosabbak, mint helyében, holott az iparosság megélhetési lehetőségei rosszabbodtak.

Elérkezett az ideje annak, hogy a fényüzési és forgalmi adó mérsékléssék.

(Taps és eljenzés.) A kisipar munkásbiztosítási terheiről szólva, követelte, hogy a kézműves-ipar részére kedvezményes kulcs állapításáék meg és rámutatott azokra az anomáliákra, amelyek a késedelmes járulékfizetők tartozás-ainak behajtása körül állanak fenn, amikor egyes esetekben még az iparosok munkaszűk-szít is elvéreztetik. A konferenciáról és az ipa-rosság nyugdíjkezelésének megoldásáról ígér-tek helyteli tiltakozást kíván és beszédét azzal fe-jezte be, hogy a kis- és kézműiparosság jogos érdekeinek kivívására csak akkor lehet számít-tani, ha

minden személyeskedés és törtetés kizár-ásával

az iparosság komoly, céltudatos munkára összerog.

Hadik beszédét követő tetszés lecsillapultá-val Latánok Jenő a racionális termelésről be-szélt és összetartásra hívta föl az iparosságot. A kézműiparos jobbat tud alkotni, mint a gyár!

Dr. Vargha Imre pénzügyi államtitkár, az adóügyek legfőbb adminisztrátora mondott ezután beszédet:

— Azt ízem, hogy az állami terhekből a kis-iparosság nagy részt vállalhat magára. („Nem mi eadtunk”) — hangzik a közbekialás.)

Fájdalomtól megürve jelentjük, hogy feljeli-tellel feleségem, édesanyuk, ugyanyánk **Adler Jakabné** szül. Steiner Anna életének 70-ik, boldog házasságának 54-ik évé-ben elhunyt. Drága halottunkat ma, hétfőn, délután 2 óra-ko: kisirgít utolsó útjára a rókoskoresztári izs. temető halottasházából. Adler Jakab, férje, Ferenc és Oszkár fia; Berta és Nelly, menyerei, Andor, Lilly, György, Antónia, Magda, Vilmos, unokái. Emelke örökké élni fog közöttünk!

Ezeket a terheket csökkenteni kell. A forgalmi és fényüzési adót azonban el-törölni egyelőre nem lehet.

Forgalmi adó nélkül nem legyőzött, de győztes állam sem tarthatja fenn háztartását. Ha el-törölnék, más uton, például kereseti adóban kellene pótolni.

Főléleg az államkincstárban nincsen, — hiába állítják ezt egyesek. Az ugynevezett főlélegből a köztisztviselők javadalmazását kell emelni és ez az iparosságnak is érdeke, mert ez az összeg 2-án, 3-án már az iparosság kezében van. (Zajos közbekialítások: „A szövet-kezetekébe!” „Levonják a fizetésükből a szövet-kezetek számarát”) Most van tárgyalás alatt a forgalmi és fényüzési adó új össze-állítási tervezete. Azt mindenesetre kijelent-tem, hogy a forgalmi adó hozadékát emelni nem kívánom. Ha a kulcsot nem is mérsékel-hetem.

az eljárásban, kezelésben, átalányozásban sok könnyítést fog hozni az új rendszer.

Vágó Jerő, a Szosz igazgatója megállapí-totta, hogy 20 év óta nem volt ilyen impozáns iparosgyűlés. Az ipartörvény hégzairól, az Ipari közigazgatás lassúságáról beszélt ezután és — a résztvevők helyeslése mellett — sür-gőzte a Kézműveskamara föllállítását és a kon-ferenciáról kiadást. Müller Antal és Nádya Pál dr. szakcséri főszóollása után Kédy László terjesztette be a nagygyűlés határozati javaslatát, amely szerint az ország iparossága elkötelezti magát a szükségét annak, hogy gazdaságilag és társadalmilag komolyan meg-megszervezzék. A nagygyűlés fölhatalmazza a végrehajtóbizottságot, hogy addig is, amíg az iparosság új érdekképviseleti szerve megkezd-i működését, igazkerek az iparosság jogos gaz-dasági, jóléti, szociális és kulturális kívánásai-nak érvényét szerezni.

Az iparosság együtt kíván dolgozni az Ioksz-vel

és ezért kéri, hogy annak munkájába bevonas-sék. Mielőbb teremtsenek oly országos iparos-szervezetet, ahol politikai és személyes szem-pontokon föllélemelkedve, mindenki helyteli ta-lál és ahová

minden intézmény beleolvadna az iparos-ság valódi érdekéért.

Fekete lista Csehszlovákiában azokról, akik nem tiltakoznak a Rothermere-akció ellen

Prága, október 22.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A „Slovenska Politika”, amely tudvalevően a kormányhoz közelálló lap, ma

megkezdte közölni azoknak a pozsonyi la-kosoknak névsorát, akik vonakodtak alá-írni a Rothermere-akció ellen tiltakozó ívet.

A névsorban szerepelnek a pozsonyi bank-intézetek, a legtöbb kereskedő és nagyon sok ügyvéd.

Jelentős összeget takarít meg, ha perzsabundáját tőlünk szerzi be,

mert legkisebb részével dolgoznak azok között, kik anyagban, munkában elsősorban új nyugtanak.

Arak már 1300 pengőttől **Martos SZÜCS**

RÁKÓCZI-ÚT 72.

3 szoba hallos és 2 szoba villalakások hallos, elsőrendű kivitelű, olesó november 1-re kaphatók. Bővebbet a hely-szinen, **Amerikai-ut 32** és építési irodá-ban, **Szondy-utca 75.** — Telefon: 229-13

Király-Színház
a **Teatro dei Piccoli** társulat utolsó hete
Kedden premier:
Donizetti: Szerelmi bájital
a Kelet esodója, nagy jelenet az Ezeregy-éjszakából és variációs számok
Csütörtökön délután és szombaton délután 4 órakor
a **Csizmás kandur** olesó helyárrakkal
Vasárnap délután 3 órakor teljes estl műsor rendez helyárrakkal
Vasárnap végérvényesen utolsó előadás

Miss Grayson vasárnap reggel újból fölszállott, hogy két kísérőjével együtt Kopenhágába repüljön de motorhiba miatt újból visszatért Amerikába

Newyork, október 23.

Miss Grayson szombati sikertelen kísérlete után

vasárnap reggel 6 óra 15 perckor (közép-európai időszámítás szerint déli 12 óra 15 perckor) újból fölszállott az old olchardi röplőterem,

hogy Kopenhágába röpljön. Miss Graysonon kívül még két kísérő is utazik a gépen. Az amerikai közvélemény

pesszimistikusan ítéli meg

miss Grayson újabb kísérletét. Azt hiszik, hogy a tengeren uralkodó erős ellenszél miatt

nem sikerül a „Down“-nak az európai kontinentet elérni.

Halifax, október 23.

Sable Islandról érkező szikratávirat szerint Grayson aszszony röplőgépe a kora délutáni órákban bajba jutott. Azt hiszik, hogy a röplőgép már csak rövid ideig képes a levegőben maradni.

Halifax, október 23.

A Wolff-ügynökség jelent: A north-sidneyi drótnélküli állomás jelenti: hogy Grayson aszszony röplőgépe motorhiba miatt visszafordult és utban van az Egyesült Államok felé.

„Életem legnagyobb fájdalma volna, ha ismét a politikusok jutnának tulsulyra a világon és a jog helyébe megint a hatalom lépne!“

— mondta vasárnapi előadásán Simons Walter, aki fél, hogy ha meghosszabbítaná kétnapos pesti tartózkodását, nem találáná meg többé az utat visszafelé

A német legfőbb törvényszék elnöke kijelentette, hogy a magyar-román optánsperben a románok szembehelyezkedtek az egész érvényes nemzetközi joggal

(A Reggel tudósítójától.) Simons Walter volt nemzetközi jogtudós, a német birodalmi legfőbb törvényszék elnökének előadására ünneplőbe öltözött előkelő jogászközönség töltötte meg vasárnap délelőtt az ügyvédi kamara dísztermet. Nagy Ferenc magyar és német nyelven idézte Simons WALTER-t, aki fél azt mondta, hogy nemcsak azért érdemel tőlnök különös tiszteletet, mert annak a bírói testületnek az elnöke, amelynek döntései mindig legsúlyosabb források voltak a magyar jogtudomány, hanem azért is, mert

nemzetközi kongresszusokon mindig a kisebbségi jog és a magyar ügy őszinte barátjaként lépett föl.

A megnyitóbeszéd után általános taps és eljénzés között állott föl Simons Walter, aki néhány közvetlen hangú személyes megjegyzéssel kezdte meg előadását.

— Nagyon megható az a ritka meleg fogadtatás — mondotta —, amely már a pályaudvaron kezdődött és bizonyára folytatódni fog itt tartózkodásom további ideje alatt is. Régi korokban az idegenek nem voltak jogait: cseggel volt, ellenszámába ment, úgy, hogy a románoknál ugyanaz a szó: hostis, jelentette az idegent és az ellenséget. A hostisból származott a hotel, de mondhatom, hogy engem a pesti hotelben igazán nem úgy fogadtak, mintha ellenséget látnának bennem. A görög vendégharásának pedig az volt a szabálya, hogy „két napig vendég, a harmadikon ellenség“, én azonban, amikor budapesti tartózkodásomat csak két napra terveztem, nem állt feltem, hogy azok is ennek az elynek a követői, hanem inkább attól tartottam, hogy

ha tovább is itt maradok Budapesten, nem találom meg többé az utat visszafelé.

Simons ezután különösen kemény szavakkal kelt ki az ultratrendszer föntartása ellen. A gyűlés jogászközönségének körében nagy fölhangot keltett fejtegetéseinek az a része, amelyben amellett foglalt állást, hogy

bizonyos esetekben az államok saját polgárait is adják ki idegen államoknak bírói eljárás lefolytatása céljából.

Ezután általános figyelem középpontba a békeszerződéseket követő állapotok ismertetésére

ZONGORÁK LEGOLCSÓBBAN Magyarországon legnagyobb zongoraképzőintézetben

„LYRA“

RT-nál, VII. Erzsébet-körút 19 Részletre is!

tért át.

— A nemzetközi jog volt ellenséges állampolgárok követéseit nem ismeri el minden esetben — mondotta —, de az idegenek birtokjogát föltétlenül érthetetlennek deklarálja. Ezt az alapelvet a békeszerződések is elismerik emlékeiben, de gyakorlatilag sokhelyütt áttörték. A legsúlyosabb következményeket ez

a magyar-román

és a német-román konfliktusban robbantotta ki. Nem szabad lebecsülni a keleti államok agrárreformjainak jelentőségét, mert ezek az államok mind egy erős parasztsztráliá megteremtésével igyekeznek küzdeni a bolszevizmus veszedelmé ellen. A nyugati államok is nézetem szerint csak úgy háríthatják el magukról a fölboulás veszedelmét, ha mélyreható fölbirtokreformot hajtanak végre. Ne várjunk a korszerű agrárreformokká addig, amíg majd késő lesz.

Előadása további folyamán Simons azt fejtekte ki, hogy az

agrártörvényhozás csak az érvényes nemzetközi jog respektálása mellett hajtható végre,

majd részletesen ismertette a romániai magyar optánsok birtokpörének eddigi lefolyását. A Népszövetség jogászszakértőinek javaslatára következett Apponyi gyönyörű fölszólalása — mondotta —, amelynek egész Németországban óriási visszhangja volt és amely olyan tökéletes, hogy ahhoz hozzáfűzni sem lehet. (A közönség helyéről fölemelkedve, percenként ünnepli Apponyit és Stresemann német külügyminiszterét.)

— Az állandó nemzetközi törvényszék és az Institut de Droit International most megtartott kongresszusa is kimondta, hogy az idegenek csak abban az esetben kell a honosokkal egyenlő elbánásban részesíteni, ha a nemzetközi jog szabályai különleges bándsmódot nem írnak elő a külföldiekkel szemben. A honosokkal egyenlő elbánás tehát csak a minimum, amelyet sok esetben meg kell haladni

A románok ebben a pörben meg akarják törni a fejlődés egyenes vonalát, amikor vitás jogi eseteket a jogszolgáltatás teréről a politika terére akarnak átesemézni.

En egész életemet mint bíró és mint politikus az igazságnak szenteltem — fejezte be előadását — sokszor vetettük szembe, hogy a politikusnak is nem egyszer tette vállára kezét nálam a bíró, nem volt életemnek nagyobb boldogsága, mint amikor láttam megszületni az első nemzetközi törvényszéket és

nem volna nagyobb fájdalmam, mintha ismét a politikusok jutnának tulsulyra a világon és a jog helyébe megint a hatalom lépne.

Éjféli beszélgetés

(Szín egy leplombált vasúti tcherkoesi belseje. A sötétben egymás hegyén-hátán gondosan átkötött esomagok hevernek. Ezek a csomagok beszélgetnek egymással.)

Az egyik: ... Boesánat... hölgyeim és uraim... Ha metalan zavarunk..., de gondolom, még nem alszauak...

Egy másik: I don't understand.

Egy harmadik: Már pedig, ha Pestre utazik, megtanulhatott volna magyarul...

A második: I'm speaking only english. It's not necessary for me the hungarian language.

Egy negyedik: Mais vous élez — stupid Sir... Moi, je suis française... és mégis kicsi megtanulni magyar...

Az első: Ne veszedjünk, hölgyeim és uraim. A francia hölgynek teljesen igaza van! Pestre megyünk, tudni kell magyarul! Ha angolok vagyunk is...

A negyedik: Olala... Francia is lenni itt... Az első: No igen, de boesánat, Madame... az urak valamennyien angolok.

A negyedik: És a hölgyek lenni valamennyien francia. Vive la France!

A második: Rule Britannia!

A harmadik: Kérem, kérem... És a magyarok? ... Akikhez vendégségbe megyünk?

A második: Shut up...

Az egyik: Kérem, ne gorombáskodjék, dear... excuse me..., nem tudom a nevet...

A második: I'm lord Shatland...

Az első: Very glad Sir. Neven dr. Whipcord... És ön uram, aki volt szives állapontomat magáéva tenni és aki szintén érdemesnek tartotta megtanulni magyarul!

A második: Báró Cheviot, tartalékos kapitány vagyok, a skót highlandereknél.

Dr. Whipcord: Nagyon örvendek... Ha jól esá-lódóm, Madame-ot mintha már ismerem... A hangja...

A negyedik: Igen? En azt hiszem, az az unoka-nővérem lehetett, Madame Kasha... O már férjéül van Mr. Thornproof-nál, aki a legdivatosabb póljátékos dresz a Rivierán.

En eddig zárdában voltam. Egyébként Mademoiselle Angora vagyok és közeli rokonságban vagyok Madeleine Argentummal, aki Párisban az idén olyan furorét esuált...

Dr. Whipcord: Oh, oh, oh... A híres, divatos Angora-családból, Ön nagyon örvendek igazán, sőt mérhetetlenül... Szabadna talán innéna hal tejelelőre lejjebb eszudnom egy kicsit?

Lord Shatland: Don't be full, you full!

Mlle. Angora: Ah comme il est terrible... Milyen goromba.

Báró Cheviot: Never mind Mylady. Majd megeszi a rossz Somogyban. How do you do? Komman vju porti vju?

Mlle. Angora: Vous étes bien gentil. Baron. Örülök, hogy az angolok között uriemberék is vannak.

Báró Cheviot: Csak a skótok között, Madame. A skótok között!

Dr. Whipcord: No no! Hát azért az angolok között is. Embelölem Lloyd George vágatótt magának ruhát.

Báró Cheviot: Hah! Az is valami, Lloyd George! Embelölem a velszi hercegek esuáltattak egyszerre három sportruhát. Tudja mit jelent az, kedves doktor! Azt, hogy három fél alatt kedzhetik újból a gyártásomat, mert kifogyok. Az egész angol aranyifjúságnak készüli már az én acélkék alanyu világozzurke miveltoimból ilyen sportdressz. Ezt adja össze...

Lord Shatland: And I'm made only for G. B. Shaw, and H. G. Wells! Embelölem csak híres emberek esuáltattak ruhát, mert én is híres vagyok. And that's for me enough. And You Mylady!

Mlle. Angora: Olala... Je ne sais pas... En még — amint az urak tudják — leány vagyok. Es most leszek csak ebben a szízenben bevezetve. Egvetlen vágyam, hogy Hatvány Lillie legyek; Párisban sokat hallottam róla, hogy milyen érdekes hölgy...

Lord Shatland: Alorr au revoir... Mister Beothy fog esuálj egy ruhha from me és akkor találkoznk in the Belvárosi Theater...

Báró Cheviot: O és vlam is: a versenyen. Valamolyik ismerősükön leszek...

Dr. Whipcord: Önök megfelekednek arról, hogy sokkal előbb találkoznk...

Lord Shatland: Where?

Mlle. Angora: Ou?

Báró Cheviot: Hol?

Dr. Whipcord: Egy márványpalotában, ahová rendelve vagyunk... Ahol fehér körrissel bélelt barna mahagoni asztalokra lesznk kiterítve... A legfinomabb publikum előtt

Mind: Hol? Where? Ou?

Dr. Whipcord: A legrégibb, legfinomabb pesti cégek egyikénél, aki sokmilliárdos költséget építetett egy új áruházat most magának... Hallottam, amikor csomagoltak, a senior-chef mondta a clere-nak... S jól megjegyeztem a nevet... Nos, Önök is jegyezék jól meg: Brammernél, Budapesten, a Petőfi Sándor (Koronaherceg)-utcában...

Mindig és mindig Dreher csokoládé! Maul

Az Unghváry-ügy lefoglalt irataiban nem lát a rendőrség semmi bűncselekményt

(A Reggel tudósítójától.) Nagy föltűnést keltett legutóbb az a sorozatos házkutatás, amelyet az ismeretes Unghváry-réle hagyatéki névvel Lengyel Zoltán följelentésére Budapestén Bernolák Nándor volt miniszternél és Milosevics János volt képviselőnél, Keeskeménen pedig az ügyben ítélező bírónál és Matusevics Péter szakértőnél tartottak. Ebben a föltűnést keltő ügyben

a rendőrség vasárnap fejezte be a nyomozást.

A házkutatásokat, amint ismeretes, azért rendezték el, mert Lengyel Zoltán följelentésében azt állította, hogy az ellenfél ügyvédei összejátszottak a bíróval és a szakértővel. Lengyel följelentéséhez levélfényképmásolatokat is csatolt, amelyek állítólag a felek közötti levelezésről készültek. A házkutatás után a lefoglalt iratokat a főkapitányságra vitték, ahol Papp Géza dr. rendőrtanácsos és Schreiber Dániel dr. rendőrkapitány vasárnapra fejezték be ebben

az ügyben az összes szereplők kihallgatását. A kihallgatások során Bernolák iratait már napokkal ezelőtt visszaadták és most, hogy a nyomozást befejezték, a Reggel tudósítójának információja szerint a nagyszabásúnak indult ügy teljesen összezsugorodott. A rendőrség ugyanis

a lefoglalt iratok alapján nem lát fönnforogni semmiféle bűncselekményt.

amit a panaszos följelentésében valószínűsített. A lefoglalt levelezésekből sem állapítható meg semmi más, minthogy a pörben érdekelt szereplők fölvilágosításokkal szolgáltak ügyvédeknek és tanácsokat kértek tőlük. Teljesen

tisztázta a nyomozás a keeskeméti törvényszék bíráját is,

aki ellen a lefoglalt iratokból semmiféle kompromittáló adatot nem találtak. A rendőrség az ügy iratait minden rendőri döntés nélkül tette át az ügyészhez.

„The king of kings“ A nagy Krisztus-film Budapesten

(A Reggel tudósítójától.) Két hét múlva színre kerül Budapesten egy film, amely a lelkénél fogja meg ezt a városot: Cecil B. de Mille-nek, a „Tízparancsolat“ rendezőjének grandiózus Krisztus-filmje, a „The King of Kings“, a „Királyok királya“, amelynek arányai minden eddigi látott filmproduktóit a felhőkaraolók égbetörő gögijével mosolygatták le. A biblia az írja, hogy Jézus megfeszítése után megnyílt az ég és a föld: Az amerikai Krisztus-filmben

megnyílik az ég és a föld és az emberek szágnál zuhannak alá a százméteres szakadókba...

Apokaliptikus látvány! Csak emberbe komolyan belédöbbed: ezek után hová vezethetnek még a film lehetőségei, mi minden vár még megvalósulásra a stúdiók üvegfalai között, ha már ma sem tudunk olyan lehetetlenséget elképzelni, amelyet a film valóságba ne tudna rögzíteni...

Ez a film az egész világ számára készült. Amerika és Európa számára csak úgy, mint Ázsia, Afrika és Ausztrália számára, mert hiszen keresztények a kínaiak, a fölköldi bush-mének s Ausztrália szingalézai között is vannak. S bár a rideg amerikai szívnek hozzá kellett melegekednie a szelid, ábrándos és tragikus krisztusi meséhez, ez a „fölkészültési befűtés“ a filmen alig érzik. Maga a bibliai történet ép és értetlenség, a bibliai romantika minden vírágos szépségével ékes; szuggesztív, majdnem mint maga a krisztusi tan, ami pedig a külsőségeket illeti, legyen az a Getsenoné-kert buja szépsége, a furiások templomának monumentális, a sántán megkísértés tizezernyi statisztériája, vagy az utolsó vacsora ábrázolásának minuciózusan leonardói hűsége és pontossága: ott meg sem szabad mukkanni. Ami dollárt megcsinálhat, azt de Millek megcsinálta. Ez dollárt még az is megcsinálható volt, hogy

Dorothy Cumming-nak, Mária megszemélyesítőjének évekig nem volt szabad senkibe sem beleszeretnie, hogy e hosszú apai élet néhely valósággal madonnai nyomokat hagyjon eszményien szép és tisztá arcán...

A film a fémtelesen Mária Magdolna lakásán kezdődik, akit szépségének esodálataira meghívott római, perza és zsidó vendégei — csupa ókori kapitalista: gyáros, bankigazgató.

MICHELIN-PNEU

AUTÓFOLSZERELÉS, FORD-ALKATRESZEK
LEGOLCSÓBBAK

TELEFON:
221-97

NAGY JOSZEF
VI. ANDRÁSSY-UT 34

Vázsonyi Vilmos
hagyatékából több butor
és szőnyeg azonnal eladó

Megtekinthető délután 2-4 közt
VI, Bulgyovszky-utca 14, földszint

megannyi Rotschild, a grande cocotte lakásán — azzal beecelnek, hogy Judást, a gyönyörű gigóitól elhódította tőle egy názáreti desmester. Ez a rész, a kezdete — valamint a vége — a filmnek színes.

A színeknek és csillagosoknak, fényeknek és szikrázásoknak olyan pompája és káprázata ez a kép,

aminőt e rothadt és degenerált babiloni korban is izzadhatott ki magából — csak a dollár jantárdája és hatalma. (Szívzorongató praedolca a várható szenzációknak.) Mária Magdolna (Jaqueline Logan: gyönyörű teremtes) nuagára kap egy kasháirköpenyt, a csótáros fehér paripák által ventatott biga előfog és az előfenteséből, Jaqueline roban a názáretre, Judásért, — hogy ő majd megmutatja... Hát ez kissé naiv. A napézítta székeháju, buksi amerikai koponyáknak az az edes, okföldi naivitása, amely fölött Európá elnezően mosolyog. De ez, illetve még néhány ehhez hasonló jelentéketlen naivitás minden, amit a film ellen fülhözni lehet. Minden egyéb: a nagy traverzek, eszlopok, a mű alapépítményei: tökéletesek.

És végre megjelenik Krisztus maga, H. B. Warner, aki azelőtt cowboy-darabokban játszott. Krisztus szentképekről ismert kissé tett arcának soványabb, hosszukásabb arcu hasonmása, finom, gondozott szakállával s majdnem oldalt választott hajával. De a szemei!... A szemei, a bibliai szemek, amelyek különös nedves fényben csillogva, hátlatlan jóságot és valami megrendítő szomorúságot, — magát és örökké élő krisztusi fájdalomt sugározzák.

Ezek a szemek bánatosak, szelídek, gyönyörűek, telve a biblia krisztusi emlékeinek minden megrendítő szuggesztivitásával.

Ezeknek a szemeknek el kell hinni, hogy egy Krisztus szemei is lehetnek... H. B. Warner figurálás is megfelelő a szerepek. A 30 éves Krisztus ifjú kesusága, mozdulatlan isteni nyugalma lenyűgözti S a de Mille-i rendezés egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy a kispártolt cowboy színészi test a jézusi fehér peplun redőli alatt is remekül ércenyeljen. Mindannyiszor, ahányszor a képen megjelenik...

Aztán jönnek a nagy passiójáték ismert jelenetei. Jézus a tanítványai körében, a különböző esodátételek, a bevadollatás, Jézus a bírák előtt, a Pontius Pilátus-i jelenet, végül az elítéltes s az ut a Golgotára. Csupa eszményien díszalkész kép, amit a külsőségeket illeti. Ami pedig a játék lelkületét illeti: esodátalos módon

anyira vetíti a nagy misztérium kétév-

KISSLING CSILLÁROK

legelőss és legjobb
kivételben

VI, Podmaniczky-utca 31

Telefon: Teréz 107-58

ezredes lelkületét, hogy a néző esüdesen odaburul a krisztusi irlgalom elé magába-szállva és megérve

és hinni, hinni szeretne. „Ezentul minden nap templomba megyek“ — mondotta mellettem valaki a sötét nézőtérben a Golgota-kép megrendítő jelenetei alatt...

„A Golgota.“ Ez a film legszebb, legnagyobbas felvonása. Jézust megkorbácsolják a poroszok, a karosu test megmegrádnak a szörnyű ütések alatt. Karosu hátán fekete csikok támadnak, arca eltorzul a fájdalomtól. Állítólag az ütések sem voltak — kaszozottak, hogy az are a fájdalomt híven fejezje ki, ne csak játssza. És aztán az elítéltes, Jézus cipeli a keresztet, amelyet William Boyd — aki a Cereusi Simon kélsereig tartó szerepében segíteni akar neki — alig tud megmozdítani. És Jézust, aki összerokad a borzasztó súly alatt, újból megkorbácsolják. Itt, ezekben a pillanatokban, már drad a világ legmagyobb embert: mártírúrnak: fluiduma belőle, de arad a képről a nézőtérre is

s ez már több, mint — filmsiker! Ez már propaganda, hittérítés, prédikáció!

... A megfeszítés realitása megdöbent. A testet előbb ráköltik a keresztre s aztán egy kalapács zuhan le a tenyérbe illesztett szögre. És zuhan a kalapács egyszer, kétszer, sokszor egymásután. Majd változás: ott esüng a megfeszített Jézus a keresztben, de nem lekökad fejével, halottan.

hanem még élve! A fejét a kintól, jobbra, balra mozgatja, sebéből csurog a vér, teste még megrózdul.

Ó, irtózatos, előttiünk élő valósága a krisztusi tragédiának. Itt a nézőtérnek sirnia kell, a filmen siró statisztériával együtt... Hallottam, hogy Warner ezután a jelenet után ájultan szedték le a keresztől s utána hónapokig ápolták egy szanatóriumban.

A szereplők között Várkonyi Mihály, aki Pilátus szerepét játszotta, az, akiről a legnagyobb dícséret hangján lehet megemlékezni, ami nem jelenti azt, hogy a legkisebb, néhány pillanatig játszó epizódszereplő is ne lett volna úgy maszkban, mint játékban a lehető legtekéletebb. De Mille a legjelentéketlenebb szerepre is a leghíresebb színészeket szerződtette, így Montagu Love egy római centurio apró szerepét játszta s Georg Siggmann a „Hotel Imperial“ orosz tábornoka Barabás szerepében összesen egymásodpercig látható (ugyanígy William Boyd, a volgai hajós). Grandiózus az öreg Schildkraut Kajafás szerepében, de a fia például, aki Judás szerepét játszotta s akit Felix Salten Warnerrel szemben annyira megdicsért, a világot sem tetszett annyira. Kissé buriskó volt, érzett rajta, hogy charlestont szokott táncolni... De ezek apróságok. A filmet az egész világ bámulata és elragadtatása fogja kísérni. (e. z.)

A beduinok által Marokkóban elrabolt hölgyek: egy Prokurov nevű orosz hölgy és az angol Steinheil asszony

Páris, október 22.

(A Reggel tudósítójának távratára.) A marokkói rablótámadással kapcsolatban újabb jelentések megállapítják, hogy az elraboltak a marokkói kormányzó unokabéce és veje. A társaságukban volt hölgyek orosz feleségük, hanem egy Prokurov nevű orosz hölgy és az angol Steinheil asszony. A rablótámadást a Vab el Abdid törzsből származó beduinok követték el.

Ezuton van szerencsénk a vásárló uri közönség szives tudomására hozni, hogy V, Dorottya-utca 2. sz. alatti Salamon Frigyes cég helyiségében szezonárusításunkat mélyen leszállított árak mellett megkezdtük.

Mitterdorfer O. és Tsa
cég

Dr. KAJDACSY szakorvos,

VIII, József-kürt 2. szám
rendel: 10-4 és 7-8-ig
fér-és női betegnek

Egy jó tanács a menyasszonyoknak!

„IDEÁL“ paplan

sándor „IDEÁL“ paplangyár, Budapest IV, Kamermányer Károly-utca 1. szám

hozza meg a teljes boldogságot

A kis Kocsis, Gelb a szücs, Sandi a szélvészboxoló és Cuki, angyalföld hőse

Jegyzetek a magyar—bajor boxmérkőzéshez

Bajorok, magyarok. Boxmérkőzés az iparcsarnokban. Mindenki sportsapkában van. A publikum is boxolóknak néz ki. Szücs, Kocsis, Sandi a kép megjelenésénél, mint egy amerikai boxmérkőzés fotográfiája. Kis Amerika. Mindenki sapadt, mindenki sportszerűen elszánt arccal. *Mintha mind külföldi volna. Az állóhelyen soha gumit rágunk.*

Még nem kezdődött el. Nézzünk be az öltözőbe. *A bajorok gramofon mellett öltöznek.* A magyarok egy kis szobában észszesülvölva állva húzzák le a nadrágjukat, mint az uszodában, akiknek nincs kabinjuk, csak szekrényük.

Amatörboxolók. Itt van a népszerű *Micsi-csák*. Asztalos. A kis Kocsis diványon fekszik, masszírozzák. *A kis Kocsis szintén asztalos.* Légsúlyban Európa II. helyezette. Több, mint száz győzelme van. Ahogy ott fekszik a diványon, olyan, mint egy gyöngye fiú!

— Kocsis, ülj föl, mutasd magad!
A kis Kocsis fölül. Sápadt, betegesnek látszik. El se lehet hinni, hogy ez a kis cingár gyerek híres boxoló.

Ilyeneket hallani az öltözőben:
— Halló, Micsicsák, hol a nadrágod? Miért nem hozod el a szövetségi cipőt?

Öt ül Csizsár. Angyalföldi gyerek. *„Tipikus knock out-boxoló”* — ezt mondják róla. Leütésre megy. Valamikor híres verekedő volt, tiszteletére eljön mindig az egész Angyalföld aranyifjúsága. Egyébként *Cukinak* hívják. Ezt a becéző nevet azonban nem lehet érteni. Cukinak egy darab hiányzik a fülelől, orra beymoított. *Cuki az angyalföldi közlekedés vezetését irányítja.* Csakhogy miért hívják Cukinak? Cukinak hívatnak egy kis, kényes ifjút. Csizsár olyan, mint egy tigris. Fenevad. En meg nem láttam leopárdot, akét Cukinak hívnak. Egyébként *gabonamunkás.*

Na, aztán *Szobolevszky*. Szobolevszky pék. Sandi, ez a becéző neve. Szélesvérműk is hívják. Irtó gyorsan rohamozza le az ellenfeleit. Gyilkol. Rőpülve ront rájuk. Kilencvenhét győzelme van.

A kis *Gelb*et utoljára hagytam. Általában öt tartják a legképzettebb, legintelligensebb boxolóknak. Nagy reményei lehetnek. Foglalkozása szücs. Szorgalmas, nagyszerű fiú. Néha egész éjszakai órák dolgozik a műhelyben, kilónórban kell keresnie. Ott áll az öltöző közepén. Meztőláb vetkőzik. Talán husz éves lehet. Eppen húzza le az ingét a fején keresztül. Valaki rászól:

— Gyere ide, mutatkozz be!
S a kis Gelb ugrálva, egy lábán odajön és bemutatkozik. Inge félig lefog róla. Jelentéktelen kis fiúnak látszik.

*
Amire visszajöttem az öltözőktől, az iparcsarnok megtelt. *Lehetek négyezren.* *Elegáns publikumot alig lehetett látni.* Egy-két bankdirektor, pár elegáns nő. *Elvélve.* Háttal a sőtéhen lipótvárosi ifjú valami demónnal cseveg. Randeve a boxmeccsen.

De nincs időnk a publikumot vizsgálni. *Kezdődik.*

Főállnak. Általában azt figyelheti meg az ember, hogy az anyag gyöngye. Az amatörök nem hatalmas fiúk. Kicsik, véznák. Nem mutatnak. A bajorokon se látszik, hogy boxolók. Először a magyar elnök. *Tatics* bíró üdvözlő a bajorokat pár barátságos szóval. Aztán a bajorok vezetője, egy civikeres, szücs, izgatott fiatal ember mimel beszédt. *Hochdeutsch.* Csak néhány ezöt érteni: *„ebenfalls”,* mondja. *„Herzlichsten Dank”,* mondja. Aztán *dreifach kräftiges Box-Heiß* harsognak a bajorok. A magyarok bágyadtan eljeneznek.

*
A légsúly-párja kezd. *Ausbüch,* a német; kis fiú. *Kocsis a párja.*

Kocsis kedves, lirkósképű gyerek. Fején sapka van, amikor bejön.
Kocsis ürge, aktív. *A bajor szörnyen szuszog.* A magyar van fényben. Jókait süit le a bajornak. Valaki esőndben megjegyzi: „azt

hiszem, egy foga már kint van!” A második menetben *Kocsis kezd futni.* Mintha eldugult volna a fél orra. De azért fényben van. Amikor a második gong után felülnek, a bajor karján kissé kezd lejönni a bór.

A harmadik gangban Kocsis orrából *sipolva* jön a hang. *A bajor felangolásra van pofozva.* Vége az első számnak. *Kocsis győzött.* Gyöngye siker. A győztes fejére teszi a fehér sapkát, amiben bejött, a gumifogvédőt kiviszi a szájjából. Valaki vele jön, megcsókolja. Vége.

A következő szám: bantamsúlyak. A bajor: *Jakob Nefzer.* A magyar mérkőző: *Széles János.* Ettől nem sok jót várnak. A bajor igen szigorúan kezdi.

— Agresszív a Jakob! — kiabálják. Pfujolnak.

Hirtelen azonban változik a helyzet. *Széles kezd jól dolgozni.* *A bajor elveszi fejét.* *Orácsi siker.*

— A bajornak nincs tüdeje, se gyomra! — mondják a szakértők.

Puhára verte Széles a bajort. Mint egy rongy, olyan volt. Állandóan kiesett s csak a kötel tartotta, hogy ne essen ki a ringből. A végén Széles még párszor pofon-pofonvágta, de rögtön át is ölette, nehogy leessen. Olyan volt a bajor, mint egy rongybaba a diványon, amit egy kutya összeharapott. *A végén a biztos kiülés előtt földalta a versenyt.* *Ez volt a második győzelem.* A publikum üdvözlésében tört ki. Szélest fölemelték, úgy vitték az öltözőbe. *A bajor képe csupa vér volt.*

— Ha ez így megy, hamar vége lesz! — mondják a szakértők.

Most a favorit, a kis Gelb következett. Ellenfelet *Michel Tauboldnak* hívták.

Mindenfelől ez hallatszott: „ez kenterben a Gelb”. *Témyleg az övé is lett.* A német erős volt, de *Gelb Miklós, akis szücs, mint a villám, úgy dolgozott.*

Szegény bajor kapkodott, izgatottságában az ujját nyalazta, elfelejtette, hogy keztyű van rajta. Időnként, ha Gelb kissé fáradt lett, vagy okoskodott, egy öblös hang elordította magát:

— Miklós, mi lesz! Miklós!

— *A bajor, mint egy bika, úgy rohant a magyarra.* De a kis Gelb nem tudta eltalálni. A végén Gelb egész ráragadt a bajorra, aki futt és fejét nekiszegezte, le akarta döfni.

A szakértők gyönyörködve nézték Gelb munkáját és bár a 3. menet végéfele fáradt lett, még mindig ilyen megjegyzéseket hallottunk:

— Nézd, az egyeneseket, hogy mennek. Milyen tisztán!

A kis Gelb észével és ügyességével győzte le a bajor bikát. Amikor a győzelem után lejött a dobogóról, a *Gelb kis mamája összecsofolta nagy fűt.* Kergettek be Gelbét az öltözőbe, hogy menjen, mert megfázik, de a győztes hátrament, ahol a papája állt és keztesókolva boldogan hallgatta a gratulációkat.

Most a könnyűsúlyak következtek. *Szobolevszky, a pék, a szélvész-boxoló, aki kaszálja ellenfeleit.*

A bajor, *Anton Bader.* Anton nem tudja még, hogy kívül van dolga. Bajosan üdvözlő a szélvész-boxolót.

Elkezdődött az első menet. *Szobolevszky, mint egy motor, úgy csapokd.* *Anton ibyent otthon sose látott.* *Bal, jobb. Puffog a bajor feje és valaki elkiáltja magát:*

— Ezt a hargenolást!

Névt mindenki. *A diadalra éhes publikumot, mintha esiklanóznák, úgy izlik nekik a verés.* A bajor pedig csak néz, mintha azt mondaná: „Grobe Kerl”. Így banni egy vendéggel! *A második gangban új oldalról mutatkozik be a bajor.* Pél van becével. A publikum ordít, mintha bítaviadalon lenne. *Szobolevszky pedig kaszálja Antonot, veri, mint a rópát.* *Mintha kardlapozna.* *Mintha rálova-golna.* S a bajor laposakat pislog: „s a rendőség ezt türi?”, szinte ezt kérdi a tekintetével.

A harmadik gang végén Szobolevszky győzött. Jó, hogy vége lett a kettőjük közt a boxolásnak, mert a bajorról kiderült, hogy kemény gyerek, állja az ütéseket, viszont Szobolevszky kissé elfáradt a kardlapozásba.

De időből nem teltelt. *A pontozásban a magyar győzött, a bajor pedig dagadt fejjel hagyta el a küzdőteret.* Az biztos, hogy holnap nagyobb számu kalapot kell vennie magának.

Ez már a *negyedik magyar győzelem volt.* A hangulat emelkedett lett. *Csizsár következett.* Alfred Lang volt az ellenfele.

Alfred kis szücs gyerek; szegény kis pisze, ő még nem tudja, hogy kívül van dolga. *Cuki* ur, Angyalföld büszkesége, ez alkalommal félelmetesebbnek látszott a rendszerél. *Orra horpadt.* Mindenki sajnálja Alfredet. Alfred jöképű fiú, udvarias. Te nagy isten, mi lesz ebből!

Csizsár kergetti a szücs bajor piszét. De a bajor is szépen dolgozik. Néha Csizsár is kap egyet. A nagyobknál lenéz a bajorra: „Mi az, te tacsó, te meg mered ütni Cukit?” De a végén a bajor észzel győzte. Legyőzte az angyalföldi sampionot. S a következő meccsben Micsicsák maradt alul. *Nagyit is legyőzték.* *A Bokody-Nunhoffer-meccs döntetlen maradt.*

Győztünk, de minimálisan. A publikum végig izgult és lelkesedett.

A meccsek alatt nagy figyelemmel néztem a publikumot, különösen a hölgyeket figyeltem. De ki kell ábrándítanom mindenkit. *én bizony egy verszomszaj hisztérikát sem láttam a boxmérkőzésen.*

Nádas Sándor

CORVIN ÁRUHAZ

VI. BLAHA LÁNYCA TÉ. 7.

Hétfőtől, október 24-től

naponta, pontosan 4 órakor, 29-ig bezárólag áruházunk II. emeletén, büfénkben

divatrevü

tartunk.

E divatrevüben ezúttal nemcsak **Bernard, Molineux, Lelong, Paifou, Beer, Marfial & Armand** (cégek) eredeti modelljeit fantasztikus kreációit óhajjuk bemutatni, miután ezek beszerzés-hölgyeinknek csak egy kis rész számára lehetséges. Legnagyobb súlyt helyeztünk rá, hogy **saját műhelyeink** olyan divatújdon-ságokat is produkáljanak és mutassanak be, melyek megvételre, dacára alacsony áraiknak, hölgyeinknek igaz örömet okoz. Be akarjuk bizonyítani, hogy lehet kevés pénzből is elegánsan, izlésesen és a legújabb divat szerint öltözködni.

Belépés: P 1.50, ebben teljes uzsonna is foglaltatik (kávé, tea, vagy csokoládé, süteménnyel vagy szendvicssel).

Jegyek elővételben a Corvin Áruház összes pénztárainál kaphatók.

Minden divatbemutatóhoz csak 300 jegyet adunk ki.

Minden este 1/8 órakor

November 4-én

25-ödször

Mesék az írógépről

Városi Színház

nagyszerű operettújdon-sága

Legdrágább hely 6 pengő

Málnási Siculia

gyógyviz páratlanul **nyálkaoldó, köptető, influenzaölő** és az összes **hurutos** bántalmaknál

gyógyhatása a legjobb

HIREK

A mesebeli herceg

— Hugomnak —

*Abrándjaid rengetegében
Szívetlenül várod-lesed
A mesebeli herceget,
Ki érted ég, rajong már régen.*

*Ki áttör érted száz veszélyen,
Ki a küzdelmek középett
Sohajtra sugja nevedet
És alig várja, hogy elérjen...*

*Szegény, bohó, ábrándos lányka,
Nem tévednek már e világba
A mesebeli hercegek.
S ha egy-egy mégis ide téved,
Azért jön el — ilyen az élet! —
Aki nem érdemelte meg.*

Kún József

Moszkvai jubileum

A tauriai palota dórfejú oszlopokkal ékes nagy tanácskozástermében ünnepélyes formában, nagy asszisztenciával és hangos óvációkkal ülik meg *tizedik évfordulóját a váratlan és soha nem remélt győzelemnek, amelyet az áltél és tehetetlen félcélben vergődő Pétervári utcán a bolshevikok kis pártja 1917 tragikus ószén araltól.* Aki, mint a sorok írója, közvetlen közelből, a testvérgyilkos ügyük dörgése és az egymás ellen pattogó puskák ropogása közben volt *akaratlan tanúja* e történelmi eseményeknek, az tudja legjobban, hogy a történelmi váratlan, nagy dolgoknak a kiszámíthatatlan szeszélyes szülője, soha ilyen hirtelen fordulattal váratlanabb hullámot nem zúdított még egy nagy nemzet s világrészek messi sikkjain elterülő birodalomra. *Egyetlen emberen, egyetlen akaraton, egyetlen idegrendszeren mutott a bolszevizmus tíz év előtti győzelmé. A két vezér, Lenin és Kerenszki egyformán félt és remegelt, mindkettőnek egyformán fölmondta idegrendszerre a szolgálatot s ha egy, csak egyetlenegy hívós, okos, bátor és elszánt katona akadt volna a teli palota pincéjében rejtőző polgári diktátor környezetében, egészen más típusú férfiak és nők lépdélnek a tauriai palota roppant kölépszcélén. A tíz év előtti ósz óta az események hullámossora csoport el a „néma és szigorú anya”, az orosz föld lakosai fölött, a véres ritmus egy-két év előtti elhalkult és megcsöndesedett, de ki merné állítani, hogy az *idők méhében nem rejtőznek-e új hullámok*, amelyek hirtelen föllángolásban halmozódottak és iszapozással borították el mindazt, amit Oroszországban lassu és habozó kézzel e fizetéses lusztrum második felében felépítettek.*

„Az orosz forradalomnak nincs még vége, az első tíz esztendő csak az akció fölfelélést, a eselekmény fölvázolását, az első szereplők kidőlését jelenti. Hol vagyunk még e roppant történelmi dráma befejezésétől? Hol vagyunk a szimpla és szürke hétköznapoktól, orosz sorok és életek természetes és csöndes lepergésétől? Méréget vonni, eredményt leszűrni ez első jelenetek után könnyelmű és fölületes eslekedtet volna. A mai Oroszország annyira elűt a tíz év előtti barbár és anarchikus forradalom Oroszországtól, mint a Kremel kormányja Lenin első munkatársaitól. Eltűnt Lenin, lehányatott és meddő ellenzéki szóvitákba szorult Trockij és Zinovjev, elhallgatott a szaporaszavú, rapszódikus Radek s a szörnyű hóhér, az öldöklő szemű Dzerdzinszkij rég behunyta rettegő szemét. Durva vágású, de ravasz és fölületes kaukázusi paraszt ül ma Iljics székében s csak a sína és óvatos éjjeli bagoly, az öreg Csicserin maradt meg Lenin első munkatársai közül. A történelem hullámvonala, amely a magasba, a hatalom magaslatára ragadta, az orosz kétségbeesés e hirtelen hasznélvezőt, lassan és ma még észrevétlenül lefelé fordult. Ki emlékszik ma már arra, exaltált és

rajongó népek mily sokszere leste nyolc évvel előzött még a moszkvai evangéliumot? A spartakusok véres lázongásának még az árnyéka is eltűnt az aranyárkát szívós északi crélytet üldöző Berlin utcáiról és még a félrebillent skót puritánok is gyanus sanditással néznek a nagy angol szénstrájkj óta Kelet felé. A tízéves bolszevizmus hitéletnek és befolyásának végső romlását is megintempheti pétervári hangos jubileumán! Ki hisz ma már a nagyhangú szavalatoknak, ki törődik ma már Litvinov profécéiával és ki vet ügyet Bucharin turkesztáni filozófijára? Az új Biedermeyer korában a nagy szavak, az égnek törő, hangos frázisok kietlen gnyunnal csendülnek a modern munkás fülében is, aki haszonrészesedést áhit s törlesztésre család házat épít. S a bourgeois, az európai polgár, aki ót-hat évvel előzött még rettegve leste a vérvörösen kelő keleti napot?

A bourgeois olvassa, hogy Moszkvában eltörlik a tízéves évforduló megünneplésére a halálbűntetést. A polgár a szörnyű vérpatakra gondol, amely tépelt rongy gyanánt sodorta el emberek százazreit, amely tucaatszám halomra lötte azokat, akiknek szívében a néma és szigorú „Rosszija maty” képe fényeskedett, a polgár keserű mosolyra vonja el száját! Ó, Moszkva! Kiss Dező

— Igen enyhe, esőre hajló idő... A Budapesti Meteorológiai Intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: *Egyelőre még igen enyhe és esőre hajló idő, később rosszabbodás várható.*

— Az Úgyvédi Kamara és a büntetőnovella. A Budapesti Úgyvédi Kamara választmányáa kedden délután 5 órára ülést hívott össze, amelyen a büntetőnovella tervezetét fog foglalkozni. Az ülésen szóba kerül, hogy vajjon a novellának a felsőbírószék tehermentesítésére irányuló utításai nem esnek-e az igazságszolgáltatás rovására. Különösen a párvárosok körülföldözése, az egyenlőtlen rendszer hatáskörének túlzott kiterjesztése és a választások működésének megszűntetése miatt fölmerült argályok kerülnek megvitatásra.

— Kirabolták a La Manche-esatorna uszó-bajnokát. Londonból táviratozzák: Amikor Miss Mercedes Gleitze, aki a napokban másodsorban is megkísérelte a La Manche-esatorna átszárását, szombaton visszatért londoni lakására, a legnagyobb megdöbbenéssel vette észre, hogy lakását *idővellet alatti ismeretlen tetelések feltörték és kirabolták.* A rablók a lakásból csak egy bőróndot vettek el, amelyben ruhaneműek kívül miss Gleitze szolgálati bizonyítványai és egyéb okmányai voltak. Az uszó-bajnoknó ugyanis *hivatására nézve gépirónó.* Miss Gleitze második esatornatúzásai kísérlete után ajánlatot kapott az egyik legnagyobb londoni filmszínházról, hogy az előadások keretében *lépjen föl és számoljon be a esatornatúzásáról.* Miss Gleitze elfogadta az ajánlatot és szerződése értelmében esténként 100 font honoráriumot kap.

— A pesti izraelita hitközség díszközgyűlése. A pesti izraelita hitközség képviselőtestülete vasárnap délelőtt a Vigadóban díszközgyűlést tartott Lédóder Sándor hitközségi elnök tiszteletére. A kormányt Geröczy miniszteri tanácsosa, a kultuszminiszteriumot Sarkányi osztályvezető, a fővárost Liber tanácsnok képviselte. Lédóder elnököt a kormány nevében Geröczy tanácsosa, a főváros nevében Liber tanácsnok üdvözölte, majd a zsidó intézmények szónokai következtek. Lédóder elnök válaszában emlékeztetett a pesti zsidóság nagy áldozatosságára és kulturájára, amelyet fényesen igazolt, hogy a pesti hitközség fönnállása első öt évében már iskolát épített és kórházat létesített. Ezután dr. Gábor Gyula föltárgy előterjesztette az előállítás javaslatait, hogy a hitközség Lédóder-alapítványt létesítsen, hogy föntmúltak tőnének megfelelő hatszázalékos kamatozástot évenként *orosi továbbképzés céljaira ártóndólatott adományozzának.* A közgyűlés, amely a Híszkegy imádságával kezdődött, a Himnusz hangjai mellett ért véget.

— Hamis egypengősök. Szende Gyula fűszerkereskedő, Dombóvári-ut 1. számú lakos hamis egypengőszt szolgáltatott be a főkapitányságon. — A Dóbréntelet-terén levő községi üzem bejelentette a főkapitányságon, hogy egy vevo hamis egypengősst fizetett. A hamis pénz forgalombahozóinak kiderítésére a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Szatmári Mór: „Husz esztendő parlamenti viharai.” Ma kerül a könyvpiacra Szatmári Mórnak, a Kiváló publicistának és nagymltu politikusknak új könyve, „Husz esztendő parlamenti viharai”. Az értékes és tanulságos mű méltatására legközelebb visszatérünk.

— Az új lakásrendelét hitelés szövégét és szakszerű magyarázatát közli a „Magyar Törvénykezés” dr. Pongrácz Jenő föltalvonként megjelentő törvénykezési szemléjének új száma, amelynek ára 1 P. félve 1 P.

— Kafasztrófa egy amerikai futballmeccsen. Newyorkból táviratozzák: A Virginia-állambeli Richmondból jelentik, hogy egy futballmeccs alkalmával *egy zsúfoltság tömött tribün össesomlott.* A szerencsétlenség alkalmával két ember életét vesztette, több mint százan súlyosan megcsbesültek.

— Zsitvay házelnök meg gyöngélkedik. A képviselőház holnap megkezdő sorozatos ülését — egyelőre mentelmi ügyek tárgyalásával, Zsitvay Tibor házelnök, aki egy héttel előzött influenzában megbetegedett, Visegrádon tartózkodik és a keddi ülésen előrelátással még nem jelenhetik meg, de orvosi vélemény szerint néhány nap múlva már teljes egészségben térhet vissza Budapestre.

— Jubilál az építésmesterek ipartestülete. Az Építésmesterek Ipartestülete vasárnap délelőtt 11 órakor díszes közgyűlés keretében ünnepelte meg fönnállásának negyvenéves évfordulóját és ez alkalommal a régi Sas-kör épületéből átalakított székházát is fölavatta. A díszközgyűlésen megjelent Herrmann Miksa kereskedelemügyi miniszter is, akit Alpár Ignác üdvözölt. Ezután a 290, 100 pengős jutalmakat a kitüntetett irodavezető közművesmesterek és állásolók részére osztották ki. A legnépesebb 42 év óta egy helyben szolgálatot irodavezető Szmeiczena József, a 36 éves szolgálati múlttal rendelkező Schmalzer Ignác közműves és a 32 év óta egy helyben dolgozó Lójkovits J. állásol. Herrmann Miksa kereskedelemügyi miniszter üdvözölte a jutalmazott munkásokat, aztán a következőket mondotta:

— Ez az ország most eszok és ez a eszok nem állja meg sem a politikát, sem a gazdaságot kritikát. A mai viszonyokat rá lehet oktroálni egy legyőzött nemzetre, de örökké fűtartani nem lehet. Felelősségem teljes tudatában jelentem ki ezeket, ezzel azonban korántsem akarok harcias hangokat pengelni, hanem appellálok a történelmi igazságokra, a jogok érdekében és az erkölcsök végzetes átűtőférére.

— Vasárnap meghalt a Pozsonyi-út szerelmi dráma áldozata. Az elhunyt vasárnap a Pozsonyi-út 4/6. számú házban Seres Bálint cipészestert forró luggal leöntötte a barátja, aki már hosszabb idő óta feltélenykedett rá. A forró lugg eszteng ható sebeket mart a cipészestert arcán, mellén, ngr, hogy nem lehetett megmennteni. Egyhét kiindás után, vasárnap délután meghalt a Bókusházban, ahova a mentők a merénylet után be szállították. Seres Bálint halála folytán most már szándékos emberölés miatt folyik az eljárás a merénylet nő ellen.

— Súlyos hályaszerecséflenség Bohuban. Bohumból táviratozza A Reggel tudósítja: A Heinrich Gusztáv nevű tárnában súlyos szerencsétlenség történt: *egy ókna becsúszott és 15 munkást betemetett.* A munkások közül egy meghalt, kettő pedig két és hatál között lebeg.

— Zilahy Lajos „Két fogoly” című nagy-sikerű regényének második kiadása megjelent. Újabb dícsőséges állomáshoz érkezett el Zilahy Lajos, a kitűnő színmű- és regényíró „Két fogoly” című hatalmas kétkötetes regénye. Az olvasóközönség páratlan érdeklődéssel fogadta a mű első kiadását és alig pár hónap múlva máris a második kiadás 5000—10.000-ik példányra került a magyar könyv és irodalom barátainak kezébe. Zilahy Lajost, akit évek óta az új magyar irodalom egyik legkomolyabb értékének ismerünk, ez a felejtethetetlen szép és a legnagyobb mértékkel mérve is kiváló alkotása egyszerre nagy ivben lendítette előre pályáján a legelső köze. A kétkötetes munka az Athenaeum kiadásában jelent meg tartalmaához méltó köntősen, esimes kiállítású kötet és fűzött kiadásban. Ára: fűzve 11.30 pengő, kötve 15 pengő.

— Van-e szövét? Hozza el, készítek önnek egy divatos öblönyt 50 pengőért. Finom kész átméleti kabát 100 P. Fehér M. Miksa férfiszabó, Károly-körút 16. szám.

**SZÖRME-
BUNDÁK**

legszebben
és legolecsóbban

Arányi és Társa

szörmeszalonjában
Budapest, Váci-utca 11 b, félemelet
Javitásokat olesón vállalunk

**Veszünk, eladunk
és művészielen javítunk**

keleti szőnyegeket és antik bútor. „Antikart” Rt.
(Sternberg Z. J.) Dob-utca 91. sz., Kazinczy-utca sarkán.
Telefon: J. 403—68

Angliából behozott szöveteimből
**Átmeneti- és félkabátok,
nagyon olcsón**
WIDDER, férfiszabó
IV, Városház-utca 20
készen kaphatók Telefon 295-76

Tarnay főszerelő körözését indítványozta vasárnap a miskolci vizsgálóbíró

Miskolc, október 23.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Tarnay Miklós tb. főszerelő ismeretes ügye vasárnap már a bünyűi hatóságokat is foglalkoztatta. A miniszteri vizsgálóbizottság vasárnap a déli órákig folytatta a vizsgálatot a városházán levő központi főszerelői hivatalban. A bizottság már délelőtt 10 órakeresztül jelentést küldött a királyi ügyésznek az eddigi vizsgálat eredményéről, amire Penyigei-Manczur Lajos, az ügyesség elnöke, nyomban indítványt tett Szelek Károly vizsgálóbírónak a vizsgálat crendelésére. Ezzel egyidejűleg

az ügyesség elnöke utasította a rendőrséget is, hogy indítsa meg a nyomozást Tarnay Miklós tartózkodási helyének megállapítására

és a miniszteri vizsgálóbizottság jelentésében foglalt adatokra vonatkozóan. A vizsgálóbíró vasárnap elkészítette indítványát, amelyet hétfőn terjeszt a törvényszék elé és amelyben

Tarnay Miklós ellen nyomozólevél kibocsátását kéri.

Amint most kiderült, Tarnay, amikor házi vizsgálat indult ellene, minden kerteles nélkül beismerte, hogy már többször utalt ki magának jogtalanul pénzeket. Nyomban kijelentette, hogy anyai örökségéből megérti a sikasztott összeget abban az esetben, ha nem indítanak ellene vizsgálatot és az alispán mellé helyezik át titkárnak. Erről természetesen hallani sem akartak, ellenben megindították ellene a vizsgálatot, amelyeknek adatait már az ügyesség elnöke is megkapta.

A szovjetbíróság egy milliós két fának mostrekémkedési ügyét kezdi tárgyalni. Moszkvából érkezett jelentés szerint az orosz fővárosban szombaton kezdték meg annak a hatalmas kémkedési ügynek tárgyalását, amelynek a két Prove-testvéren kívül Korepakov, a forradalmi haditanács tagja és egy Nalov nevű katonatiszt a vádlottjai. Prove Cirill és Vladimir, akik az ügy középpontjában állnak, szintén a hadsereg kötelekébe tartoztak és mint egy ismert moszkvai milliósok fia, a régi Oroszország legjobb polgári körével álltak szoros összeköttetésben. A szovjet-ügyesség most azzal vádolja a Prove-testvéreket és Korepakov tanácsost, hogy a moszkvai angol követésnek adatokat szolgáltatottak az orosz hadsereg szervezetről. Mindhárom vádlott beismerte a terhére rótt cselekményeket, csak Nalov maradt meg állhatatosan tagadás mellett. A szombaton délelőtt megkezdődött fő-tárgyalás elnöke ugyanaz az Ulrich nevű bíró, aki az utóbbi évek minden nagy kémkedési ügyét tárgyalta.

Schvoy püspök és Klebelsberg kultuszminiszter avatták föl vasárnap a pesthidegkuti elemi iskolát. Vasárnap délután ünnepi külsőségek között három elemi iskolát avattak föl Pesthidegkúton. A felszentelést Schvoy Lajos székesfehérvári püspök végezte fényes papi segédlettel. Az ünnepi beszédet Klebelsberg kultuszminiszter mondta. Az avatóünnepélyen Preszly Elemér, Pestvármegye főispánja és Agoraszó Tiódar alispán is megjelentek.

Elfogták egy szélhámos újszínest, aki egy nemlétező szintársulatnak gyűjtött bérlet-előfizetéseket. A szegedi úri családokat pár héttel ezelőtt sorba járta egy magát Völgyi József színésznek nevező, elegánsan öltözött fiatalember és bérletelőfizetéseket gyűjtött egy színészársulat előadásaira, amelyik — amint mondotta — pár nappal később fog megérkezni a városba. Sok helyen sikerült a hízelgő emberek meggyőzésére és miután illy módon tekintélyes összeget szedett össze, elment Szegedre. A színészársulatot természetesen hiába várták a „bérlettulajdonosok”, akik, amikor már látták, hogy szélhámosnak estek áldozatul, meglették a följelentést a szegedi kapitányságon. A személyleírás körözés alapján vasárnap elfogták Budapestén a szegedi szélhámost, akiről megállapították, hogy nem Völgyi Józsefnek hívják és nem színész, hanem Wilhann József pincér, aki különböző szélhámosságokért már többször is börtönbe.

Hét vasárnap üngylikösség közül egy volt halálos kimenetelű. Vasárnap hét üngylikösséghez hívták ki a mentőket. Fülöp István 23 éves napzámás a Thakóly-uton lufkálástól ivott és súlyos mérgezést szenvedett. — Müller Alajos 41 éves pincemester a Ferenc József-kaputól a Dunába ugrott, de kimentették. — Sándor Lajos 25 éves szobafestő az Erzsébet-lidőnél akart a Dunába ugrani, de a járőrök lefogták és az őrszemre rendőre előállította a főkapitányságra. — Szervácsek József 29 éves gyári munkás X. Káda-utca 33. számú házában levő lakásán lufkálástól ivott. — Ozr. Kiss Imréné napzámós a Városliget mellett, az Aréna-uton üngyliköltözött. — Bolász Gizella a Dobo-utca 38. számú házában levő lakásán lufkálástól ivott. A mentők valamennyiüket kórházba szállították. — Zsófia Ilona 17 éves mindenes a Vilmos-császár-ut 31. számú ház III. emeletéről az udvarra ugrott. A mentők a Rókus-kórházba szállították, akiközben azonban meghalt.

Dr. Bálint József ellen a sofförje miatt tettek följelentést. A Reggel jelentette legutóbb, hogy dr. Bálint József, egy nagy budapesti nyomda volt igazgatója ellen Szűcs Teréz följelentésére körözólevelet adtak ki. Amint értesülünk, Szűcs Teréz azért tett följelentést, mert Bálint sofförje egy alkalommal elgázolta. Bálint Szűcs Teréznel közben ki-egyeztelt, amire a serült a följelentést vissza is vonta és így az ügyesség az eljárást be fogja szüntetni.

Szivarványszű hangfoslánygyűjtő. A londoni szabaldalmi hivatal az elmúlt héten jegyezte be a 33.972 HK. 1927. szám alatt a „Szivarványszű hangfoslánygyűjtő” szabadalmi leírasmal. Hogy ez mit a eszda lehet, annak csak a fátalál a megmondhatója, de, hogy a Meister-szappan mi, azt minden hazlásszony tudja, mert minden asszony ezzel mos.

Shanghaiban elrabolták husz gazdag kínait. Shanghaiból táviratozza a Wolff-ügynökség, hogy a nemszokói egyezményes területen élő gazdag kínaiak között nagy az izgalom, mert mintegy husz gazdag kínait elrabolták. Az emberrablók 250.000 dollárig terjedő váltósdíjakat követelnek, amelyeket a kommunista pénztárakba fizetnének be. Hir szerint több gazdag kínai kivándorolt. A helyzetet komolyan tartják.

A szemétpénz fölemelést és lakásvizonyok javítását követelték a házmasterok vasárnap nagygyűlésükön. Vasárnap délután a pesti házmasterok a régi képviselőházban viharos nagygyűlést tartottak. A gyűlésen előbb dr. Gonda Béla, majd Szaniszló Andás szólt föl, aki éles hangon kifogásolta, hogy az új törvényeket kilencven százalékban a háziurak érdekeit szolgálja. A háziuradonosok között vannak olyanok — mondotta — akik a lakásokat fogják össze, hogy a háziurak érdekeit ki-jelezzék. Sok helyen a háziur eladja a házmasteriakat és a háziurakot lakhatatlan odaba kényeszeríti. Vannak házmasterok, akik előhallgatni családjukat pincék helyen, palkányok térségében vagy a személtörökölhely térségében laknak. A házmasterok a háziurak ellen intéztet heves kifakadásokkal kísérte a főszerelőket, majd határozati javaslatban követelte, hogy a házmasterok a kétszázalékos nyelvépénzt, emellett ne kelljen mezeznianok a segédháziurakéval és a lakásrendelvény megállapított öngyűléseket személpénzt a főváros szabályrendeletben 1 pengőre emelje föl.

Leleplezték az orosházi hósi halottak szobrát. Orosházáról táviratozzák: Vasárnap délelőtt leleplezték le Orosházán a világháborúban elesett 1106 hósi halott emléksobrát. Az ünnepségen megjelent József királyi herceg is, aki a következő beszédet mondotta:

Ezeréves nagy multunk alatt mindig Magyarország állott őrséget Európa keleti véghelyén. Most Európa halatlan háttalansággal ösztölte ezt a védőbástyát. Ezeréves hazánkhoz november havában kerültem először össze a Kárpátok déli szegélyén köcsögbeesett harcot vívó 4-es honvédekkel. S ez a maroknyi magyar megtörte az őrségi orosz hadsereg erejét. Ettől kezdve mindig olyan helyre állították ezt az ezredet, ahol a legnagyobb volt a veszedelem. A Doboerdn láttam először barcolni a másik orosházi ezredet: a 101-eseket. Itt szemtanúi voltunk, hogy az egész orosz hadsereg 18 kilométer széles frontszakasszon támadott néhány magyar ezredet — sikertelenül. Közben fogták a 4-esek, meg a 101-esek. Erdély védelmében, Csernovicz folszabadtásban nagy szerep jutott nekik, akiknek emberföltött hazafisága mindig eszedákat művelt. Adja Isten, hogy mielőbb elindulhasunk mi is s elvethessük nemzeti szemünkkel disszittet korszorunkat az ezeréves határokon korhódó árva fakerezekre.

A Budapesti Vas-és Géplnari Kiállításon általános föltűnést keltett „Zephr”-kályha aranyéremmel lett kitüntetve. Ezen, már a külföldön is előnyösen ismert „Zephr”-kályháról árjegyzéket készsége küld: Héber Sándor kályha-és tüzhelygyáros, Budapest, Vilmos-császár-ut 39.

Hentesipari kiállítás hízóversenyének eredménye. Vasárnap zárták be a III. budapesti hízóverseny- és hentesipari kiállítást és a sertesek között kiosztották az értékes díjakat. A zsűrversenyben a főváros tiszteletdíját Graumann Gusztáv pécsi tenyésző bírja nyerte 73.38% fehérrúval, ami azt jelenti, hogy az állat egész testének majdnem háromnegyed része földolgozható zsirnyag. A második díjat Szamek Miksa és Társa kobányai hízótelepe nyerte 72.68% fehérrúval; harmadik nyertes Scherer Károly és Társai bajai cég 72.67%-kal; negyedik a Weidinger Deszö és Társai bajai cég 72.39%-kal; ötödik Lepényi Mátys és Gálk János hízó 72.13% fehérrúval. A hussertesek versenyén első a Hazai Mezőgazdasági Rt. farnapusztai gazdasága 37.5 sonka- és lapockatartalommal, második bíró Halvány-Deutsch Sándor nagygyombosi tenyészete 36.53%, harmadik Frigyes főherceg magyaróvári gazdasága 35.34%-kal. Érdekese, hogy Frigyes főherceg angol hussertesei eddig mindig az első díjat vitték el, most pedig a harmadik helyre szorultak.

Egy gazdasát és egy vendéglőt tartóztattól le vasárnap a rendőrség óvadékkiszakasztás miatt. A főkapitányságon vasárnap két óvadékkiszakasztási ügyben hirdettek ki a terheket előt a letartóztatási. Az egyik följelentés Schreier Vilmos Nagyfuvaros-utcai vendéglős ellen szólt, aki óvadékos alkalmazottakat vitt föl és mikor köcsög átadta a vendéglőt, az alkalmazottak pénzét nem fizette vissza. A becsapott pincérek heteken át vártak, hogy Schreier a visszakapja a pénzeiket, de amikor láták, hogy volt főnökük csak hitogti őket, meglették ellene a följelentést. — A másik óvadékkiszakasztási ügynek Wolff György gazdasát volt a gyantsított, aki „Kivándorlók Utmutatója” címmel könyvet akar kiadni és hogy megszerezze az ország költődeket, és fölött óvadékos könyvtérjezeket. Pár hét múlva látták Wolff alkalmazottait, hogy főnökük nem tud nekik fizetést adni. Visszakérték től pénzeiket és amikor nem kapták meg, följelenték óvadékkiszakasztásért. A rendőrség vasárnap mindkét ügyben befizette a nyomozást és a két letartóztatott óvadékkiszakasztó ma kísérik át az ügyesség fogházába.

Autóvásárló közönségünk a legnagyobb örömmel foglalt el az hír, hogy Amerika déljelgetett kedvence, a 6- és 8-hengeres Jordan-auto megjelent Budapestén. A vezérképviselőlet sikerült a Pneumatik Árusító Rt.-nek megnyernie az első kocskát, már ki is állította Andrássy-ut 27. szám alatti szalonjában. Ezren és ezren esztőltek már föl nehéz drága kocsiikat a világhírű Jordan-nal, amelynek konstrukciója föllumulhatatlan, gyors, erőteljes, kiegészítővel, kényelmes és minden igénynek legnagyobb mértékben megfelel.

Cugos elpé. Divatját mult ruhadarab. Annál érdekesebb, hogy a Dreher-Maul eszokoládégyár most vasárnap lezajlott karácsonyi kiállításán éppen egy Dreher-Maul bonbonnal föltöltött cugos Mikulás eszokoládéipó váltotta ki Budapest és környéke mintegy 800 kereskedője és cukrászának legnagyobb érdeklődését. A karácsonyi piacon idén is a Dreher-Maul eszokoládékészítmények lesznek a legnépszerűbbek.

Megérkeztek

Megérkeztek

a 6 és 8 hengeres világhírű

JORDAN-AUTOMOBILOK

Többet mondanunk fölösleges!

Nézzé meg!

PNEUMATIK ÁRUSÍTÓ RT

Andrássy-ut 27

Dr. OETKER-féle sütőpor és vanillineukor így eredményez!

A 137 receptet tartalmazó könyvet kívánatra ingyen és bérmentve küldi:

Dr. A. OETKER Budapest VIII, Conti-utca 25. szám

A függetlenségi eszme és a közéleti tisztaság dicsőítésével áldoztak vasárnap délelőtt Bartha Miklós emlékének

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt, a Városligetben ünnepélyt tartottak **Bartha Miklós** szobrának. A függetlenségi eszme ragyogó tollu harcosának, a korrupció rettenthetetlen orostörőjének szült ez az ünnepség, amelyet régi barátai és eszméinek rajongói hívei rendeztek. A szobrot körülvevő téren, amelyet zászlókkal és címekkel feldíszítettek, közel háromezer főnyi ünnepi közönség gyűlt össze, bár a rendezőbizottság senkinek nem küldött meghívót. „Meghívott — mondották — **Bartha Miklós önmaga megrta, megcímélte és székküldte életeben és a meghívókat minden magyar a szívében őrt.**” A kormány és a főváros nem képviseltette magát, bár **Sipőcz** polgármester megérte személyesen részvételét. Bartha Miklós családján, özvegyén és **Bartha Albert** volt hadügyminiszterén kívül ott voltak: báró **Szterényi, Földes Béla** és **Nagy Vince** volt miniszterek. **P. Abrahám Deszö, Förster Auré, Polónyi Deszö, Sühegyi Vilmos, Rupert Rezsö** és **Steiner Ferenc** volt képviselők, **Kálnóczy-Bedő Sándor** országgyűlési képviselő, **Petry Mór** miniszteri tanácsos, **Vámberg Ruzsotm, Pázmány Dénes** és **Bartha Miklós** szobrot alkotója: **Istók János** szobrászművész. Küldöttsgé jött az ünnepségre Erdélyből, **Bartha Miklós** szülőföldjéről és küldöttséggel képviseltette magát a Székely Egyetem és Főiskola Hallgatók Szövetsége, továbbá az Országos Rakóczy-Szövetség is. A Himnusz hangjai után **P. Abrahám Deszö** mondott megnyitó beszédet.

— **Kossuth Lajos** óta — mondotta **P. Abrahám Deszö** — nem volt olyan politikai őr, aki barátait annyira lelkesítette, ellenségeit annyira lefegyverezte tudott volna, mint **Bartha Miklós**. Nemzeti hős volt, abból a fajlából, amely csak erkölcsi tökélet tud gyűjteni.

Eletútjának minden állomása egy-egy várfal a nemzet ügyének védelmére. Az írás nála nem mesterember foglalkozása volt, hanem hivatás és töltött nem a csevegő aranyak fénye, nem az íjűt behódolás, hanem rendthetetlen hit, hajthatatlan meggyőződése vezette.

Bartha Miklós fanatikus volt, de fanatikusok nélkül nincs megmozdulás. Fanatikusán hitte, hirdette: a jog kötelesség nélkül: kiváltság, a kötelesség jog nélkül: szolgaság.

A beszéd után ifjabb **Banda Marci** jászolta el **Bartha Miklós** kedvence nótiát. EGYMÁSUTÁN szólaltak meg a halk magyar melódiák: *Ki-teltek a holtestet az udvarra... Haragszik az édes rózsám... és a Kossuth-nóta.* Utána **Kacziány Géza** miniszteri tanácsos mondott ünnepi beszédet. Történelmi viszapillantást vetett a kiegyezés korára, erős kritikával szavakkal festette az elnyomó osztrák katonai szellemet és a szolgalelkű magyar kormánypolitikát.

— 1888-ban két osztrák hadnagy összekasabolta kardjával **Bartha Miklós** egy bátorhangú cikke miatt. Az apja honvédkapitány volt, akit börtönbe zártak, hogyne gyűlölte volna az osztrák szoldatszákat, amely golyót s fogságot mért a hazafiságra. *Hova dülhatott volna máshova, mint ahol Kossuth szelleme fűtötte a telkeket?* **Bartha Miklós** neve lobogó eszmény és ez a szobor nem a nemzet elárólának hivatalból állított szobra.

hanem a nemzet filléreiből épült emlékmű, amely **Bartha Miklós** eszméit és halhatatlanságát hirdeti.

A beszédet után a küldöttségek szónokai helyezték koszorúkat a szobor talapzatára. **Petry** az **Orthon Irók és Hirlapírók** koszorúját hozta el, **Vajda József** a Magyarországi Újságírók Egyesülete, **Magyar Elek** a „Magyarország” szerkesztőségében nevében tett koszorút a szobor lába elé. Koszorút küldtek a székely egyetemi hallgatók is. **Kuszó István** a **Bartha Miklós**-emlékbizottság elnöke, **Csanády György, Márkus György** lelkész mondottak még beszédet. **Banda Marci** magyar nótiának hangjai mellett oszlott szét az emlékünnepelel megilletődött közönsége.

— **Ma nem lesz döntés Andrassy petíciója ügyében.** A közgazdasági bíróság ma délelőtt folytatólagosan tárgyalja **Andrassy Gyula** híveinek **Szabóky Alajos** államtitkár váci mandátuma ellen beadott petícióját. *Ma még nem kerül sor érdemi döntésre*, mert a felek ügyvédei a vizsgálat eredményének több mint 30 pontjára teszik meg észrevételeiket. Pénteken a rákevelet mandátum ügyében dönt a petíciós tanács. Ezt a panaszt **Dinich Ödön** választói adták be **Udvardi János** mandátuma ellen. November 7-én a garbócbodányi mandátum ügyében hoz érdemi döntést a bíróság és az eddigi jelek szerint **Ferdinándy Gyula** panaszára megsemmisíti **Fekete Lajos** mandátumát. A derecki mandátum ellen beadott petíció ügyében november 3-án kezdődik meg a bizonyítási eljárás. A panaszt **Zsilinszky Endre** adta be **Pékár Gyula** ellen.

— **Halálközeli.** **Jóler Jakab** kereskedő felesége, született **Steiner Anna** 79 éves korában, 64 évi boldog házasság után elhalálozott. A jöteknyszájáról, szőlősgazáról ismert urinó elhunyt szíves körben keltett mély részvételt. Hétfőn délután 2 órakor temették a rákoskőszertű temetőben. — **Öz.** dr. **Fleissig Sándorné, Székely Anna** hosszas szenvedés után meghalt. Vasárnap délután temették el nagy részvét mellett.

— **Beszakadt egy épülő ház hatodik emelete.** **Bereczki Ferenc** 20 éves napszámos, tápiószélei lakos alatt a Váci-ut 16. számú építkezésnél a VI. emelet beszakadt. A lezuhló épületrészek az összes alsóbb emeletet becsalították, úgy, hogy **Bereczki a VI. emeletről a földszintre zuhant.** A szerencsétlenül járt munkást a mentők szállították kórházba, ahol néhány órai szenvedés után meghalt. A főkapitányságnak megindult a nyomozás aziránt, hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel felelősség.

— **A bakteriológia tudománya és az aranyér.** A bakteriológia nagy jelentőségét, a modern orvostudományban az a tény mutatja legjobban, hogy a legújabb kutatások szerint a nagyon fájdalmas és kínzó aranyérnek is tulajdonképpen baktériumok az okai. Az ilyen főfedezéseknek — bármennyire is érdeklik már kezdettől fogva a tudóst — igazi értéke csak akkor mutatkozik, ha azokat a szenvedő emberiség javára használhatjuk föl. A német orvosi szaklapokban sokat írunk, többek között **Prof. Rumpel, dr. Huttner, dr. Kreibel, dr. Gronau** a „Pesterian” nevű szerzőről. Ezt a szert a bél baktériumaiból nyerik és így az aranyeres megbetegedésekre speciális hatással van. Különösen érdekes, hogy a betegség helyi kezeléssel gyógyul. Díjtalan fölvilágosító tudományos értekezést szívesen küld a „Viktória”-gyógytár, Budapest, VII. Erzsébet-körut 21/r. A szer írt, valamint minden más gyógyszerárban is beszerezhető.

— **Székely Aladár** művészi fényképei a legkiválóbbak. 6 darab művészi kép 12 pengő. Váci-utca 18.

Alexander Bernát

A negyvennyolcas eszmék és szabadságharc forró és feszült atmoszférájában fogantak azok a kiváltságos lelkék, amelyek egymásután szakadtak el mostanában a magyar tudomány dusteremű fájától. Mily áldott évjárát, amelynek ilyen katonái voltak: **Böthy Zolt, Goldzöcher Ignác, Bánóczy József, Heinrich Gusztáv, Keszer József, Alexander Bernát.** Egy leigázott nép béklyóba vert energiái, magasaratóró vágyai, a megújódás legvirhatetlen akarásai torlódtak össze bennük. Mindegyikük úgy érezte, hogy rajta mulik a föltámadás megvalósulása, tehát nemzeti ügynek hitte a maga törekvéseinek diadalt. És a nemzet, a meggyőlt és megalázott nemzet reménykedve figyelte bennük a derisebb jövő fölpirkadását. Nem esalódott katonáiban. Az az évjárát, amely oly pazarul ontotta magából az elővédő Magyarországot szemlélő világának munkáit, beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Egy könyvespolcra való kötet telik ki azokból a tudományos munkákból, amelyekkel **Alexander Bernát** filozófiai és esztétikai irodalmunkat gazdagította. Alig hogy tullepte negyvenedik életévét, a Magyar Tudományos Akadémia tagjai sorába iktatta. *Pedig tudományos munkáldokdása még csak ezután kap igazi lendületet.* Áttelepíti a magyar közönség filozófiai gondolatvilágába Kantot, Schopenhauert. Közébe hozza ismeretkörinköz Diderot, Hartmann, Descartes és Spinoza filozófiáját. És amikor úgy látszik, hogy a magyar színpad kis- és nagyiparosai legázolnak minden nemesebb művészi törekvést és messze maguk mögött hagyják a drámai írás súlyosabb szavu mesterét, ő föllelkessék **Shakespeare**ért és **Madách**ért, faradhatatlanul ír és előad róluk, amíg csak biztosítja és megszárdítja helyüket a magyar színpadon. A Kisfaludy-Társaságon belül megalapítja a Shakespeare-Társaságot, hatalmas kötetben kiadja az „Az ember tragédiájá”-ról írt előadásait, tanulmányokban, újságcikkekben tárja föl az örökheesi kincseket, amelyek e két kolosszus műveiből kiaknázhatók. Mindezekben tul pedig művészi, tizenhárompróbás művészt volt, amikor úgy látszik, hogy csak tanítani akar. És igazi jelentőségű voltak ezek az adja meg. Filozófiai és esztétikai műveiben az emberi életnek önmagáról való tudatát kémélyítette és ezzel magasabbrendű lelkeket teremtett. És ez az igazi művészt célja, hatása és eredménye. Nezzünk szíjjel: ahol a filozófiai gondolkodás főmódbb rezgéseit megérintenek bennünk, ott **Alexander szellemének nyomainal találkozzunk.** És ahol az emelkedettebb izlés megértő szavait hallhatjuk, ott is az ő mélyenszántó munkáldjának gyümölcsét láthatjuk. Tegyük meg hozzá, hogy élete utolsó éveiben megrugdosták. *Kel-e ennél esalhatatlanabb bizonyíték, hogy legjobbjaink és legkiválóbbjaink közül való volt?*

— **Károly volt román trónörökös** nem szakított **Lupescu** asszonnyal. Párisból jelentik: **Károly** volt román trónörökös a „Petit Parisien” értesülése szerint egyáltalában nem szakított **Lupescu** asszonnyal és az ellenkező híradásokkal szemben tény az, hogy úgy a trónörökös, mint **Lupescu** asszony az Ormeu-megyében bérelt kastélyban tartózkodnak.

— **Mosoly és élet** jellemzi a Veres gyermekfényképészialista képeit. V. Harmadec-utca 3 (Bécsi-utca sarok). Bejelentés-teléfono: kerek: 133-70.

Leendő anyák, vigyázzát!
Gyermekkosci csak golyócsapágyval MAIS védjeggyel elpusztíthatatlan
BRUCK VI, Andrassy-ut 36. Sz.
Képes árjegyzék 50 fillér helyver ellenében

Világzabadosom!
»ZEPHIR«
fatüzelésű, légfűtéses, folytonegő kályha
Tartóssága örök!
10 éves garancia!
Telefón: Teréz 247-47
Készítés a leghíresebb, ZEPHIR-mesztől, ZEPHIR-pret a leteledebb! Ideálisnak bizonyos és hitelesnek!
10 24
Kiló fával fűt egy normál szobát órán át
REKORD szén, koks és fatüzelésű folytonegő kályhák. Vegyestüzelésű „ZEPHIR”-kályhák. „ELITE” lakarkütszerek. — Kőművelidők.
Arjegyzéket Késszeggel küld
Héber Sándor kályha- és tüzelőgyártó Bpest VI, Vilmos csásár-ut 33

Hozott anyagból is készítek elsőrendű férfifehéreműt!
Fehéreműt-szalon
VIII, Rótk Szilárd-u. 19. II. 18

Próbálja meg és Ön is meggyőződhet arról, hogy
König József
Kalapgyártó
Budapest VIII, József-körut 23
női kalapjai
dívat, izlés és minőség szempontjából versenyen felül állnak!
PIRELLI PNEU- ÉS TÖMÖRGUMI
Automobil Kér. Rt.
Budapest, Bálvány-u. 12

TUNGSRAM
TISZTA FÉNY
GAZDASÁGOS
VILÁGÍTÁS

Festetics György gróf „Link“-je nyerte az Ausztria-díjat, az osztrákok meglepetésére, akik a német „Aditja“ győzelmét várták

Bécs, október 22.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A nagymultú osztrák teniszverseny, az Ausztria-díj, amelynek nyertjéi sorában sok Derby-győztes sorakozik, az idén kivételes sportesemény volt. Evtizedes szünet után újra volt az Ausztria-díjnak német vendége: Az alföldi főménes, a Kaiser szünetét jelentő graditzi porosz királyi ménes utóda elküldte Istállója győngyét, Aditját, hogy bebizonyítsa a német teniszverseny főenyét és hazavigye a 100.000 bécs-koronáról 20.000 schillingre lepadt, de így is nagy jelentőségű díjat. Így gondolták el otthon, Alfölden a bécsi kirándulást és ettől féltek Bécsben és Budapesten a királyi sport minden rendű és rangú hívei. De azért, Tiszóvárán kivételével legjobb kétvéseink és a rövid távú versenyeken kiváló háromvések mégis eljöttek szerepüket próbálni a Freudenauba. Kíséret bőven akadt. Egy különvonat megtelt volna a magyar kirándulókkal: végig, a Freudenau nem túlságosan zsúfolt tribünjein lépten-nyomon fölhangzik a magyar szó s a Jockey Club elkerített helyén is legalább annyi magyar van, mint otthon egy nagyobb sporteseményen.

Az osztrákok reménykedését, hogy Eisberg révén Ausztriában marad a Derby után legjelentősebb díj és a dícsőség, elhervasztotta: Urbán ur veretlen telivérjének pár nap előtti

komoly betegsége. Indulni indul, de komolyan már senki sem bízik benne. Az Ausztria-díj előtt mindenki, magyar és osztrák — az 50-60 német vendégreől nem is szólva —

Aditja győzelmét elintézt dolognak tartja, már csak azért is, mert lovasa, Janek Géza óriási formában van. Szombaton a közepes képességű Zeussal megverte Parolát, a magyar csodakancát, vasárnap az első futamban pedig Aditja vezetőlovával, Feenköniginnel főkép-nét hagyott egy bécsi mérték szerint elég jó mezőnyt. Lovja, a pompás kondícióban levő Aditja, ideálisan szép telivér, a mieink közül csak a Festetics-krekkek: Bizalom és Link közelítik meg.

A nagy díj startja hamarosan és kifogástalanul sikerül, 1100 méterig a német ló fölényes nyerőnek látszik, ott azonban elkészül erejével — Janek vaskeze sem tudja újításra bírni — és előbb az osztrák Trummer húz el mellette,

majd pillanat alatt előre szökken Link s az Aditja-tíketekkel szorongató párszáz magyar lelkes ujjongása közben nagyon könnyűen nyeri az 1927-es Ausztria-díjat.

Bizalom negyedik, Aditja ötödik. Az osztrák főmegekt fagyos csöndben veszik tudomásul az eredményt, arra már elkészültek, hogy a díj

újja kirándorol, a meglepetés számukra csak annyi, hogy a német győzelem helyett folytatódott a hosszú magyar sikersorozat. Festetics György grófnak főmegeken gratulálnak a Jockey Club urai. A nagydíj mellett két másik futamban is elől voltak a magyar zsinék. A két-évesek versenyében alig lovak finiselték egymással. A sok magyar kiránduló büszkén korzózott még az Ausztria-díj után megeredt hatalmas záporban is a tribünök előtt.

A német bányászok ma reggel újból fölverték a munkát

Vasárnap 200 gyűlésen ismertették a munkássággal a tárgyalások eredményeit

Berlin, október 22.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A középünetet barnaszénzárjában hozati döntést a munkásság elfogadta, a munkaadók azonban visszautasították. A birodalmi munkügyi minisztérium ma este

kötelezőnek mondotta ki az egyeztető-bizottság döntését,

egy, hogy hétfőn a munkát minden valószínűség szerint az egész vonalon fölveszik.

Vasárnap mintegy 200 munkásgyűlést tartottak a bányakerületben, amelyeken tájékoztatták a munkásságot a tárgyalások eredményéről. A középünet- és a keletelbai barnaszénbánya szindikátus, tekintettel a munkabéreztegető bizottság ismeretes határozatára, közös ülésre hívta egybe a birodalmi szénszövetséget és a birodalmi szénbányászati tanács bizottságának képviselőit. A két szindikátus indítványozni fogja a szénárak megfelelő emelését.

A KANSZ vasárnapi vándorgyűlésén viharos közbeszólások közt követelték a tisztviselői fizetések rendezését

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Kansz vasárnap Miskolcon vándorgyűlést tartott, amelyen a különleges minisztériumok és az ország összes törvényhatóságai képviseltették magukat. Sétly Antal nyugalmazott államtitkár elnöki megnyitójában a jelen voltak zajos ellentmondásait közben ismertette azokat az eredményeket, amelyeket a Kansz eddig elért. Balázs Antal a pénzügyminiszter felhatalmazására bejelentette, hogy

a tisztviselők még ez évben 10-15%-os fizetésemelést kapnak.

Blaha Sándor államtitkár a belügyminiszter jóindulatáról biztosította a gyűlés résztvevőit, akik kiabálni kezdtek: „Pénzt küldjön, a jóindulatból már elég volt!” Javorniczky Jenő, a Kansz vezértitkára viharos közbeszólások között sorolta föl a köztisztviselők sérelmeit, megállapítván, hogy

a 10%-os fizetésemelés csupán alamizsna lenne.

Határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben fölkéri a kormányt, hogy késedelem nélkül rendezze a tisztviselők fizetését, állapítsa meg a létminimumot, oldja meg az előléptetés kérdését és a betegségyezés ügyét.

A gyűlés a határozati javaslatot elfogadta s azután a nyugdíjasok sérelmei kerültek szóba.

INGYEN!

DICKENS MŰVEI

A bel- és külföldi remekírók magyar kiadási sorozatának második műveként rövidesen megjelenik Charles Dickens műveinek nagy kiadása, teljes fordításban.

Elhatároztuk, hogy ezeknek a szép és világhírű regényeknek nagy részét

INGYEN

adjuk, így tehát e lapnak azon olvasói, akik az alant található szelvényt 10 napon belül a lent föltüntetett címünkre küldik, ingyen kapják a kiadásunkban megjelenő

Dickens műveinek

egy 24 kötetes, körülbelül 4000-5000 oldalra terjedő kiadását.

Könyvkiadóvállalatunk szerkesztő, bíráló- és fordító-bizottságának névsora a következő: Bárdosi László dr., Endrédi Béla dr., Farkas Pál dr., Felső Zsigmond dr., Havas Andrács Károly, Karinty Frigyes, Lándor Tiadár, Német Andor, Porcsolt Kálmán, Pánkhósti Andor, Schöpflin Aladár, Sebestyén Károly dr., Somlyó Zoltán, Sziklai János dr., Szini Gyula, Sztrókat Kálmán, Vésztéi Leo.

Charles Dickens, aki nemcsak Nagybritanniának, hanem a világ összes országainak és népeinek szívben és kedélyben leggazdagabb költője, műveivel első helyet foglal el az egyetemes irodalomban. A lelkes olvasók számos legiók, akiket ezek az utóélettelens irások drámai feszültségükkel, nemes érzelmi tartalmukkal és kiapadhatatlan humorokkal lebilincseltek és igaz derűlagra hangoltak. Dickens regényei és elbeszélései, kiadásunk második fényes sorozata, szép nyomásban, kitűnő fordításban jelenik meg és csak a hirdetés és csomagolás költségeiért kérünk kötetenként 30 fillérvény megfizetését. A széküldés abban a sorrendben történik, amelyben a megrendelések beérkeznek. — Kiadásunk a következő műveket foglalja magában:

A Pickwickerek, Kis Dorrit, Copperfield Dávid, Nickleby Miklós, Két város története, Nehéz Idők, Twist Oliver, A Sylvesteri harangok, Kísérteties történet, Az élet küzdelmei stb. stb.

Mindenemű pénzküldemény egyelőre mellőzendő

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek 10 napon belül beküldetnek:

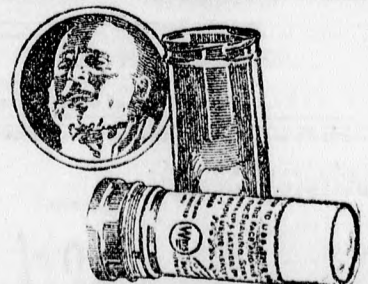
Christensen és Társa GUTENBERG könyvkiadóvállalat Budapest IV, Váci-utca 17, telemelet

Szelvény

Alulírott Dickens összes műveit ingyen kívánja Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérünk

Név: .....

Lakhely (utca) ..... Posta ..... D. 656

A főkéletes beretválkozás titka a WILLIAMS-SZAPPAN habjában rejlik

Mindeneműt kapható!

Vezérképviselő: **Kamitz Iván**, Budapest IV, Gerleczy-utca 11. sz. Telefon: L. 969-04

Egy volt külügyminiszteri fogalmazó izgalmas kalandja a Tátrában egy pesti színésznővel, aki előbb fölívágt a ereit, majd ki akart ugrani a gyorsvonatból

(A Reggel tudósítójától.) Mozívásaira kiváncsi és a leggyafirtabb filmscenárium-írkat is megszágyonító tragikomédia híre érkezett vasárnap Csehszlovákiából Budapestre. A pízmás hősnő izgalmas öngyilkossági kísérletével és a csehszlovák rendőrség közbéltésével tarkított rasuti kaland részletei nemcsak színházi körökben keltették fölfigyelmét, hanem a külügyminiszteriumban és a legjobb pesti társaságban is, hiszen az egyik csehszlovákiai lap e cím alatt közli a fantasztikus esetet:

Lukovinszky Péter magyar királyi külügyminiszteri titkár „lovagias” kalandja Szlovénzkóba és vissza.

A külügyminiszteriumban csakhamar megállapították, hogy itt nem Lukovinszky, hanem Bukovinszky Péterrel lehet csak szó, aki csakugyan

fogalmazója volt a külügyminiszteriumnak, 1925 július 1-én azonban végkielégítést kapott

és kilépett az állami szolgálatból. A szlovénzkói „lovagias kaland” előzményeként elmondja a csehszlovákiai lap, hogy a nyáron érdekes fiatal pár jelent meg a Tátrában. A férfi nagyrúri állárral és eleganciával, az alig huszéves nő pedig szépségével hódította meg a tátrai újdülöket. Mindenki boldog nászutasoknak nézte a fiatal párt, de alig köszöntött be az ősz, a férfi titokban összecsomagolt és Zselnán felszállt a gyorsvonatra. A nő azonban mégis észrevette távozását s hirtelen elhatározással

házi ruhában, minden podgyász és pénz nélkül követte

és közvetlenül az indulás pillanatában sikerült is fölugrani a vonatra. Heves szemrehányásokkal támadt a férfira, majd hirtelen

fölívágt balkeze csuklóján az ereket.

Nagy riadalom támadt az utasok között, de alig állapították meg, hogy a leány kíséretét nem komolyak, Érsekújvár előtt hirtelen fölugrott és

ki akart ugrani a robogó vonatból.

A Párkányba befutó gyorsvonatot már várták az időközben értesített hatóságok és a leány kihallgatása során elmondotta, hogy egy budapesti iskolai igazgató leánya, szerelmesével jött Szlovénzkóba,

ahonnan a férfi nélküle akart Magyarországra visszatérni.

Utlevéllet siettségében a szállóban hagyta és atól is félt, hogy a határon nem fogják átengedni, elkeseredésében akart öngyilkos lenni. A férfi, aki papírjai birtokában nyugodtan kelhetett át a határon, utlevéle szerint dr. Lukovinszky Péter földbírókos és amint később kiderült, a magyar külügyminiszterium titkára. A hatósági eljárás után a titkár

250 cseh koronát adott a leálynak, aki fölhaborodással szaggatta szét a bankjegyeket.

A csehszlovákiai lap ezzel a poétikus fordulattal fejezi be a cikket: „Igy lett a szépen indult szerelmi történetből tragédia, amelynek sajátlatrámélt áldozata, a szép, fiatal leány megértő szívevel várja Szobrára a történetekről időközben már értesített szüleit.”

Tekintettel arra, hogy

a fantasztikus kaland következményeit hamarosan foglalkoztatják a bíróságok is,

a tényállás földerítése céljából beszéltünk Bukovinszky Péterrel,

aki a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— Utálatos utazás volt és utálatos az egész história, amelybe úgy estem bele, mint Pilátus a Credoba. Ki kell jelentenem, hogy az illető hölgy nem velem, hanem tudtom nélkül utazott ki Csehszlovákiába. Egyébként

alig ismerem.

Egyetlenegy napig sem éltünk együtt. — És az erek fölívágása? — Színésznőről van szó. Most is színházat csinált, de semmi baja nem történt.

Inszenzirozott komédia volt az egész művészi műve,

amelynek csak az volt a célja, hogy engem kompromittáljon.

— És a 250 cseh korona? — Kérem, én jószívú ember vagyok és amikor láttam, hogy letaroztatják, pénze pedig nincs, a csehszlovák őrmesternek 250 cseh koronát adtam át azzal a céllal, hogy a hölgy élelmezéséről gondoskodik. Az őrmester azonban ügyetlenül adta a pénzt a színésznőnek, aki hiszterikusan tépte szét a bankjegyeket. Az egész kalandnak egyébként most a bíróság előtt lesz folytatása. Időközben nyugán a hölgy visszatért Csehszlovákiából, én pedig

számlát kaptam egy — bundáról. A szücs bemutatja a megrendelőlapot, amelyen az én aláírásom szerepel. Megállapítottam, hogy

az aláírás hamis,

nem ismerhetem tehát el a magaménak. A szücs, tudomásom szerint most a hölgy ellen tett följelentést, én pedig átadtam az egész ügyet ügyvédnek.

Bukovinszky Péter üggyéje dr. Beleznyai László úszójainak, aki bizonyosra veszi, hogy ezt az ügyet is jól fogja meguszni...

A kormányzó a hajdusoboszlói hősök emlékművének leleplező ünnepélyén

Hajdusoboszló, október 23.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt leleplezték le bennő ünnepély keretében, ezernyi közönség s a hajduság számos kiválóságának jelenlétében a város 1031 hősi halottjának emlékművét, Somogy Sándor szobrászművész alkotását. Az ünnepélyen résztvett Horthy kormányzó is, aki Erdős polgármester ünnepi beszéde után a következőket mondotta:

— Bocskay István, Báthory Gábor és a Rákócziak szabad hajdúi évszázadokon keresztül néztek farkasszemet a magyar nemzet ellenségeivel! A vitézség itt parancsoló tradíció volt, amelynek a szabad hajdú a veszedelmek idején alárendelte kiváltságait és életét egyaránt. Ez a mindenek fölé helyezett erkölcsi parancs vitte a világháború hajdúkatonáját győzelemről győzelemre. Hajdusoboszló vitézei tudták, hogy mivel tartoznak az ősi lovashajdúk emlékének. Bősiességük, önfeláldozásuk, hazaszeretük jellemzésre nem szorult: az ősi hajdúférszek 17.000 lelket számláló lakosságából 1031 hőst áldozott a honnak! Batrak voltak küzdelemükben, a haza alázasos fiaik voltak hősi halálukban. Áldott legyen emlékezetük.

A kormányzó szavalt hosszantartó eljenzés követte, majd lehelült a lepel az emlékműről, amelyet a felekezeti lelkesek megáldottak. Az ünnepély befejezése után a kormányzó a polgármesternél tett látogatást; a református iskolában tartott díszelőadásban dr. Hadházy Zsigmond főispán mondott poharköszöntőt az államfőre. Délután a kormányzó megtekintette a város hőfóráját, majd délután 4 órakor visszatért a fővárosba, ahová este 8 órakor megérkezett.

Ujabb kártyaklubok feloszlására készül a belügyminiszter

Befejeződött a kártyaklubok ellen elrendelt vizsgálat

(A Reggel tudósítójától.) A belügyminiszternek több kártyaklub ellen megindított vizsgálata befejeződött és Issekutz államtitkár e hét elején tesz részletes jelentést a vizsgálat eredményéről. A Reggel munkatársa beszélt vasárnap

Seitovszky belügyminiszterrel,

aki a várható döntésről így nyilatkozott: — A kártyaklubok ellen elrendelt vizsgálat ügyében Issekutz államtitkár most tanulmányozza az anyagot és a végleges döntést az ő előterjesztése alapján fogom meghozni. Most egyelőre csak ennyit mondhatok:

nem fogok visszaradni a vétkesnek talált klubok további feloszlásától.

A belügyminiszter közölte ezután munkatársunkkal, hogy a vármegyei javaslat

novemberben kerül a parlament elé,

míg a fővárosi javaslat egyelőre csak az előkészítés stádiumában van és így maga a belügyminiszter sem tudja, hogy mikor terjesztheti a Ház elé.

A halhatatlan Don Juan

Vajjon élt-e Don Juan vagy nem élt? Négy-száz évvel ezelőtt állítólag sokan ismerték Szervillában az elköltő és ékszárú nemesbűtől. A történelem azonban nem tud róla. Schol biztos adat, hogy Don Juan, a nők bölcsője és megtérítője, valóban élt volna. Annál biztosabban élt — és él ma is — népek és művészek fantáziájában. Don Juan: százaszázalkig európai elképzelés. Az örök férfijóság megtestesítése, a szépség és ifjúság vágyakozása, de az érzelmi szenvedély olykorai hullangyával, amely már átútt a tragikusba. Don Juan nem ismeri a „nem lehet!”-et. Ágygolyóan mohóság; rettenetes kényszer, minduntalan rákészteti a tilos vágányra, amíg a sok pozdorjává zuzott élet után a maga élete is sorra kerül... Gyászai elképzelés, amely összegyűjti a degenerált udvaronc és a primitív himbeszia elemét. Az ősegszég tobzódása és a telecizáció kilen-gészi... A reneszánsz kori Spanyolország szüli Don Juan képzelt figuráját és barokk-Itália és rokokó-Franciaország egészíti ki történetét. Nagyszerű művészek lelkesednek a probléma művészi lehetőségeit: Lopez de Vega, Tirso de Molina, Corneille, Molière, Byron, Musset, Goldoni, Flaubert, Balzac, Mérimée és d'Aureilly egymásután írják Don Juanról drámákat, novellákat, verseket... A műszi-kusok is szerelmesek belé. Feltűnt olasz zene-szerző után Gluck ír róla balettet és Mozart: az operát operájt... Most történt, hogy Amerika is kinyújtotta utána kezét: Hollywoodban John Barrymore műve ecite. Leg-közvetlenebb Budapestben láthatjuk ezt a filmet. Vajjon a legszoboszlói amerikai Shakespeare-színész meg tudja számunkra elecenteni Don Juan halhatatlan illúzióját? Dénes Zsófia

Rod la Rocque, a tréfás „vörös kalóz” csak egyet rabol igazán: női szíveket...

Rod la Rocque, mint vörös kalóz... Nem igazán kalóz, csak viccből. Douglas Fairbanks csinált egy komoly filmet. Drámat, „A fekete kalóz”. Azt parodizálja Rod la Rocque, aki Bányá Filmá Fője. Nézzék meg, milyen szép fia! Minden vicc ezen a filmen. Csak az uem vicc, hogy Rocque szép hu... Különböző jász-kosztümökben látható. Úszónadrágban is. Vagy a nagyjupa bédarmier-görökjában, amely-hez nincs — pantalló. Vagy: a dereka köré esz-va egy tarikkózat, cuben jászlik végig egy föl-vonást. Mindez nagyon előnyös rajta. Görög szobor, olajozott bőrű atléta ez a Rocque, de ebből nem csinál parádét egy percig sem. Minden amit csinál, jót és humoros. „A vörös kalóz” nagyon sikerült film. A kiállítás nagy-stilű — a negyedik fölönadásban mozgósították az U. S. A teljes haderejét! — s az egész komé-dia témája új. Emlék külön díszesetlet aligha kaphat amerikai vígjáték, amelyet állag sablon-ra szabnak... „A vörös kalóz” csütörtöktől megy az Omniában és az Ufában. Az Ufa új műsorán ezenkívül „A várad szentje” szere-pel: Beatrice Cenci családona története a szép Maria Jakobinivel a címszerepben. A renaisszance-kor Rómája, festői olasz tájak, kápráz-tos kosztümök. Az Omnia viszont csütörtöktől „A vörös kalóz” mellett az „Amarjillit”-t játssza. Ez a romantikus amerikai film meg-kapó gyermekszerelemet kísér az élet után — a happy end-ig.

„Commedia del arte”

Lengyel Gizi, Ascher Oszkár, Fenyő Árpád felléptével a Terézkörúti Színpadon

Belvárosi Színház

Belvárosi Színház

A szombatesti hölgy

A szombatesti hölgy

Reda's fan

Belvárosi Színház

SZÍNHÁZ

Ami az Intím Pistából kimaradt Mondja, kedves Intím Pista,

a nemzeti színház tüntetéséről van-e véleménye s ha igen, milyen ez a vélemény?

— Magam is szeretnék végre egy férfin, egyenes s főleg igaz szót hallani ebben a kérdésben.

— Nahát, akkor figyeljen jól ide, mert a kérdés meglehetősen komplikált. Ha maga, vagy más jámbor olvasó ugyanis történetesen — eléggé le nem mosolyogható naivitással — azt hinné, hogy a kétnapos ostromállapot okait kizárólag abban az igazságban kell keresni, amellyel egy kurzuslap az egyetemi fiatal-ságot és a villamoskálauzok vérmesebbjeit a tüntetésekre bujtogatta, akkor nagyon tévedne maga is, a jámbor olvasó is. Miről van tehát szó?

— Ugy van! Miről van szó?

— Mindenekelőtt arról, hogy ki az, aki mindennél is a Nemzeti Színház igazgatóját szeretné lenni s Szomory-keresztül szeretné Hevesi Obrenovic Sándort legszívesebben az ablakon a csöndes Blaha Lujza-térre kidobni, amint annak idején ezt drusszójával tették a betárgdók konakban. Az önjelölték talpa alatt ég a föld a türelmetlenségtől, hallali, Hevesi Sándor hibát csinált, előadta a „pornográf” Szomory darabját (ezt mint jelszót mondják!), tüntet-sülk ki tehát a Nemzetiből...

— Nem akar, kérem, a pornográfia helyett — valami egyébre, tesszem azt: felekezeti kérdésekre célozni?

— No, látom, kezdi érteni a dolgot. De ha a tüntetések felekezeti kérdések vagy esetleges politikumok mián történtek volna, akkor azt kérdezem: mi lenne akkor, ha azok is az utóbbi romlónak, akiknek Szomory ilyenformán — aki mégis csak, a legszigorubb európai összehasonlításban is, mint író: egyéniség és nagy művés — mondjuk így: reprezentatív írójuk! Abban a percben már polgárháború dühna a darab körül, egy új piros része, fehér részre-hare, holott Szomory igazán lával állott egész életében minden politikától, eleonultsága egyenesen közmondásszerű s ráadásul ebben a darabjában ezenkívül nagyon hiperlojális is, hogy ez még nekünk sincsen egészen nyugtérre.

Miről van tehát másodsorban szó? Annak az egyppár embernek megszabott önérteléről, akik sértelt ambícióik szolgálatába állították azt a 100—150 főnyi hadat, amely a kurzus első évében az „egyéni akciókat” elkürette. Most természetesen azt hiszik, hogy újra fölérdadt az 1919—20-as szép napok, amikor a tüntetés, az egyéni akció s főleg az atrocitás nemesek házfais dekorámat, de foglalkozást, vallják csak be: elég szépen jövedelmező foglalkozást is jelentett! Na már most tegyük fel, hogy van egy vélemény, amely azt mondja, hogy mindentől függetlenül: az, aki befel a jegyért, annak jogában van letészésének, de nem letészésének is kifejezést adni! All right: ezt csinálják Olaszországban s csinálták Berlinben is. De miért nincs akkor ilyenformán joguk a büzbombás kritikusoknak mindjárt ahhoz is, hogy egyszerűen letéjjék a színház vagy a színház a színpadról, mint ahogy Texasban például a nézők így is adnak nemletészésüknek kifejezést, ha nagyon rossz hangulatban vannak. Nem, amigalom, a büzbomba tudja kiknek a kritikai argumentuma? Azoknak, akiknek

nincsenek szellemi őrreik! Akik ezt a formáját a kritikának nyilván azért választják, mert nincs szükség hozzá semilyen különösebb szellemi képességre. Nem kell iradalomhoz érteni, nem kell a cselekvés fölépítésével, a személyek jellemzésével, a dialógusokkal, a színészek munkájával törődni, az ember egyszerűen odavág egy ilyen jóképű büzbombát vagy ammoniókos üveget s így igazán a legtalálósabban tudomására hozhatja a színháznak és publikumnak, hogy a bemutatott színdarabról mi a véleménye... Egyszerű, nagyszerű s hatásában fölülmulhatatlan, mert hiszen argumentumai olyan ellenállhatatlanok, hogy az ember hiába fogja be az orrát is előtte. No de, a teremtsit, ha mindez így is volna, csönd legyen, ha egy Márkus Emília a színpadra lép! Ha semmi sem respektálnak, sem kultuszminiszteri, sem belügyminiszteri nyilatkozatot, sem a főkapitányt, sem pedig magát a rendőrséget összes kivezényelt szakaszaikkal, kapitányaiikkal és főhadnagyaiikkal, elhallgassanak, ha Márkus Emíliával a magyar színpad nagyasszonya a rivalda elé lép! Hát van ezeknek az ufufiaknak joguknak arról, hogy a magyar színpad művészetének milyen dicsőségét, milyen gyönyörű multját hozza magával ruhájának redőiben ez a fehér műrvény szobra minden magyar színpadoknak! Sarah Bernhardt, rajjon, ha büzbombával merne volna megzavarni egy francia férfi a színpadon, rajjon mi történet volna?

— S egyébként az előadás?

— Mit mondhatnék róla ezek után és azok után, ami történt. De Márkus Emília zokogására, a szerző által előírta csak úgy, mint arra a másik, főjédelmaszabba, sokáig emlékezni fogok. Ha illetékes hetjén nem tudnák, ime, megmondjuk: Márkus Emíliának jár elsősorban a legteljesebb elégtétel a történetekért...

— Jók voltak még?

— Tasnády Ilona, aki bübajosan olvasta föl szerelmes levelet és inkább „magyar táblabírói, mint osztrák diplomaták nyugalmában: Kammitz kancellár; Gál Gyula, továbbá a rendőrség az után a Nemzeti körül. De Lehotay nem hősszerelmes. Nincs szíve, kong minden szava. A szervezési külsőségeiben, a Nemzeti anyagi viszonyait vére tekintetbe, helyenként impozánsan szép és megfélel, sőt alá is támasztja azt a történelmi levezőt, amely Szomory színművén kétségbevonhatatlanul végigvonal. De a színmű maga, az osztrák császárság bukásán és a forradalmakon túl kissé vieux jeux-nek tetszik. Mintha elfakult volna a régi dicsőség zalárságban és színpadon egyaránt; az osztrák császári saks szárnyshogásait sem halljuk már régóta Bécs felől. Ki tehát róla? Talán, ha Szomory új darabot írt volna a Nemzeti Színháznak...

— Egyébként?

— Egy vice is van a Szomory-forradalom-

nak, hogy a mai Szomory-intimünket stilszerűen fejezem be, az egyiknek pillanatokig szenvedő hőse Bibi-Horváth városatyja, aki az első Szomory-estén négy nemzetibeli művésznővel jött ki a kis kapun. Egyszerre csak öt marcona fiatalember ugrik a társaság elé s igazalomtól rekedten megkérdezik: „Kicsodák a hölgyek?” Bibi a hölgyek elé ugrik, hogy mintegy testével védelmezze őket s kissé bizonytalanul elregeji a nevetek: Mátyás művésznő, Tókes művésznő, Radó Mária művésznő... Amire a fiatalberek mintegy vezényszóra a keblükbe nyulnak, kis — névjegyet vesznek elő s ezt mondják: autogramot kérünk...

— No de most már igazán valami egyébről is diskuráljunk. Mitörtétek példának okáért a Vigszínház-szorosban? Minden csendes?

— Sőt. Erősen ellenkezőleg. A „Levél” sikerré nőtte ki magát, s hogy ez meglátéhatatlant, elsősorban Gombaszögi igazán európai alaktítségének köszönhető. Egyébként pedig a színházat a kulisszák mögött erősen foglalkoztatja az ugynevezett Lengyel-kérdés.

— Mi legyen az?

— Azt tudja, ugyebár, hogy a Vigszínház soron következő újdonsága egy vadonat új Fodor. Ketten startoltak Lengyel és Fodor és a célhoz walk overben Fodor jutott be, miután az utolsó pillanatban kiderült, hogy Lengyel még nincs egészen készen a darabjával. A Lengyel-darab három női főszerepét az igazgatóság a szerzővel egyetértően Varsányi Irénnek, Gombaszögi Fridának és Gál Franciskának szánta. Miután azonban a Vigszínháznak szerződéses kötelezettsége szerint december haradban elő kell adnia az új Yvain—Harsányi-operettét és miután Gombaszögi Fridának január végére, amikor a Yvain—Harsányi-operett tulajdonképpen még le sem szaladt, ugyanezek szerződéses kötelezettséggel a Magyar Színházban kell játszania, kérdés, hogy a Lengyel-darab egyáltalán mikor kerülhet színpad. Míndezekhez járul még az is, hogy Gál Franciska már vissza is adta a szerepét a Lengyel-darabban (azzal az indokolással, hogy ő csak olyan darabokban játszik, amelyekben ő az egyedüli primadonna) és így a három postálsíkasszonyról szóló romantikus Lengyel-darabban mitévő legyen. Ez volna az, amit a Vigszínházról tudok.

— Egyébként?

— Hatvany Lilinél volt vasárnap délben egy ebéd, amelyre mindössze hárman voltak hivatalosak: Harsányi Zolt s feleségével és Petráss Sári, aki talán az egyetlen ember a városban, aki (ésthetően) el van keseredve a „Mesék az irégypról” sikere miatt. A Városi Színház következő újdonságának a „Cigánykirály”-nak ugyanis ő a primadonnája s most fáj a szíve, hogy ki tudja mikor, talán, majd csak egy tavasz felé kerülhet színpad. A darab a XVIII. század elején játszik, a hőse Bihari, a híres cigányprimadonna, a primadonna viszont egész nap golyózik, amit Bihari aligha eslekedhetett. Még egy P. kezdetű primadonnával beszéltem vasárnap. Péchy Erzsével, aki rendkívül sikert vár egy „Mersze Mary?”-beli szerepért, mint az Új Színház-beli föllépésétől, ahol tudvaleg egy rendkívül finom kis offenbach-i operettben lép föl s ez a föllépés lesz a debüje Buda-

Hétfő, szerda, csütörtök, szombat, vasárnap

„A levél”

a Vigszínházban

HOTEL NAPOLEON

PREMIER PÉNTEKEN

FŐVÁROSI OPERETTSZÍNHÁZ

Az Andrássy-uti Színház új műsora utolérhetően!

A „Csattan a csók”

12 attrakciója a Magyar Színházban

1. Yvain zenéje a legjobb operettmuzikára.
2. Minden színpad sláger.
3. Biller Irén éneke és táncja.
4. Csontos Gyula párisi pincere.
5. Fejes Teri.
6. Biller—Csontos charlestonja.
7. Sarkadi Aladár. Kertész Dezső.
8. Gombaszögi Ella, Dénes György, Z. Molnár.
9. A második fölvonás fináléját négyezer ismét.lik meg.
10. Cikkszámított, férfi-szexett.
11. A néger Harry Fleuning és Erlea Daner, a párisi Mistinguett-revü művészei táncolnak. (Táncpalota.)
12. Néger Jazz-band (Wittors Stomp—Párisi Kábel) kísért Biller, Fejes, Csontos, Sarkadi, Kertész táncal.

„Az Fertelmes tántz”

Teleky Klári, Sárosy Mihály, Borcky József fellépésével
a Terézkeruti Színpadon

MOZI

A közönség udvari nevétfelői

Ha a moziközönségnek, ennek a rendkívül széleskörű jelszavának kitüntetésadományozási joga volna, akkor bizonyos, hogy a régi fejedelmek módjára az udvari nevétfelő címét a két óra hatáskörébe Zoro és Huru kapná. Ez a két színház annyit állít, hogy a közönségnek a legkedveltebb műveiket, hogy feltétlenül megérdemelt az a kivétel, amelyet a magyar közönség értékeltetésében és szeretetében elfoglalt.

A Zoro és Huru vígjátékait, amelyek többnyire a burleszk határára mozdultak, az amerikai komikummal szemben annyi különleges előnyök, a logikus és összefüggő mese, amely egyszerűbb rendszert szavazta is. Az a vígjáték, amelyet esztétikusan Zoro és Huruval a főszerepekben a Corbin, Kanawa, Capitól és Orlon mutat be „A két diplomata” címmel, a most mindenteljes aktuális

lón- és királyproblémát perszifikálja nagyon ötletes és eredeti módon. A kis államok nagy politikáinak intrikái, fordulatok és cselvetségei elevenednek meg a léva keretében, ahol a cselvetségeket természetesen Zoro és Huru leplezik le általában egy szép és tiszta édesen beregiszterező érdekében. Nemesek a humor, de az aktualitás is biztosítja a filmhez a közönség érdeklődését.

Ugyancsak a mozik még egy pompás és modern vígjátékot hoznak „A fészeltet város” címmel. Mintha a mai társadalmi élet keresztmetszetét adná ez a film, az emberek hűlkával, individualitással és indiszkréciójával együtt. Patsy Ruth Miller, a bájos fiatal amerikai filmprímadonna áll a film esztétikájának központi pontjában és szépségével, pompás jelöltűségeivel, emelt majd azt a hatást, amit a brilliáns mese el fog érni.

Alexander Wolfoff Berlinben nyilatkozik nagy művéről, a „Casanova”-ról

Alexander Wolfoff, a „Casanova” nagyvívű rendezője múlt héten Berlinbe érkezett, ahol az Ufa részére fogja az „Ezerégy éjszaka”-t rendezni. Főhírességek az Aulában a nagyvívű francia rendezőt, hogy a „Casanova” budapesti előadásáról beszéljünk vele.

— Nagyon kíváncsi vagyok — mondotta kérdésünkre —, hogy milyen sikere lesz a filmnek a franciás izlésű budapesti közönségnek. Párisban, amint Ön tudja, rendkívül nagy sikere volt. Ma kaptam levelet, amelyben jelzik, hogy minden előadás zsúfolni házak előtt folyik le és a közönség nyíltan tapsokat rendez. Párisban én magam készítettem elő előadásra a filmet, tudomásom szerint Budapestre teljesen a párisi mintaszerint kerül bemutatásra a film. Londonban sokat változtattak rajta és a „Kalandok hercege” címet adták neki, de a film népszerűségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy az angol sajtó azért „Casanova” címen írta róla.

— Ami magát a filmet illeti, nem akartam én Casanovával kapcsolatban pszichológiai megoldásokat keresni és nagy drámat főlépíteni. Ennek a rendkívül érdekes embernek az életét

akartam jellemezni legszínesebb, legélvezetesebb epizódjai révén. Minden epizód érdekes, minden asszony, aki Casanovának behódol, csodaszép. Casanova pedig féltékeny, merész, vidám, vakmerő és hódító lovag. Azt hiszem, meglepettettem azt, ami az emberek lelkeiben élt...

Wolfoff önbizalmát a nyilatkozat óta a budapesti premier teljes sikerében megerősítette. Itt az országos mozgóforgalmazóknak meg is ajánlotta a publikumot. A Fórum-színház penzárta esztétikát a valóban jósnak élt áll. A tegnap vasnapra például már ki sem nyitották a pénztárt, mert meg az első előadásra is minden jegy ellett és csak az előző napi maradványok, hogy a jövő heti előadások jegyét aratathassa. A „Casanova” jegyével a legjobb díjazott az agitátorok eszméit, akik a mozi bejárata előtt és környékén árusítják a filmre a jegyeket. De nemesek a maguk, hanem a film sikere is igazán nagy. Az előző előadásokon a fővárosi társadalmi és szellemi arisztokraciának legkiválóbb, legismertebb tagjai néztek meg a „Casanova”-t és a legteljesebb elismerésük gazdag kifejezésével egyáltalán nem fakadtak. Alkalmuk megfogadta Casanova vakmerő kalandjait, Molière-nak a mestert jelleget, a szemből-zébb asszonyok jelvonulását, Velence csodálatos színházvilágát és a száz évvel ezelőtti párisi életet, a színház, a színházvilág és a párisi élet, hogy a párisi és berlini sikert színház, művészből előadás és beállítás ideje volna el.

Megtapsolt mozihős

igazán ritka jelenség. Amerikában mégis kivétel nélkül minden előadásban megtapsolták a kintin Monte Blanc „Az áru” című, izgalmasoktól túlfűtött Warner-attrakcióban, ahol mellé a nyugtalanító szépségű Mirna Loy játszsa a főszerepet. „Az áru”-n kívül a Pallace c heti monopol-műsorán szerepel az „Új

milliódosok” című ragyogó vígjáték-láger, amelynek főszereplője Georges Sidney. A „Poltache és Perlmutter”-ben szerzett felejthetetlen estéket Budapest közönségének. Kivül Louise Fazenda és Vera Gordon gondoskodnak a kacagásról.

egy szereplővel. Igo Sym, a film főszereplője, a legszebb bécsi szépség, a bécsi Psilander, személyesen fog fellépni a revűben. Hozza szél chhez?

Páris újra divatba jött...

Páris és a francia divat, a francia irodalom és a francia szellem evetizedeken keresztül uralkodott a mi szép Budapesti társadalmi élet fölött. Aztán jött a világháború és Berlin foglalta el, legalább is külsőleg, Páris helyét az emberek gondolkodásában. De a világháború véget ért, a háborút követő évek fagyos hangulata fölegedett és a világ fővárosa a maga izlésével, gondolkodásával elfoglalta ismét a helyét a magyar közlemben.

Ma megint kezd érdekelni mindnyájunkat Páris és ami párisi. Ez pedig pregnánsan nyilvánítja bővelget a filmre, a filmművészetre és a moziműsorokra is. A francia lovagiaságának, hősiességének a témái mind gyakrabban ismétlődnek a mozik vásznán, mert Páris nemesek számunkra a világ fővárosa, hanem, úgy látjuk, Amerika számára is. A jövő héten a Décsi-mozi, ahol a műsorokat Décsi Gyula szinte tudományosan készültéssel állítja össze a közönség kívánsága szerint, „Veszedelem ura” címmel új amerikai filmzenei előadást mutat be, amely ismét izg-vérig párisi, francia történet. John Gilbert és Roy d'Arcy, a két szerelmes és hűvös lovag, aki zernyi veszedelmek és viharok keresztül kízd a népszerűségért és egy szép-asszony kezéért. Mintha Dumas „Három testőr”-nek izalmal, érdekfeszítő és káprázatos milióba, történetet elevenednek meg ezen a filmen, ahol a nő, a két lovag vetélykésése tárgyát, a hódító szépségű Eleanor Boardman alakítja.

Páris, finomság, előkelőség, bátorság, szép férfiak és szép asszonyok... mit lehet még kívánni egy érdekes és fordulatos moziképtől.

Halló, halló,

nem tudná megmondani, hogy mentek ezen a héten a mozik?

- Köszönöm kérdését, el lehetett bérni.
- Melyik ment a legjobban?
- Csak nem akarja, hogy eláruljam a mozik likáit a forgalmazóknak?
- Hát hol volt a legnagyobb siker?
- Azt már megmondhatom, ott, ahol nemesek filmet, hanem valóságos színházi előadást nyújtott a mozi.
- Egyesével a Radiusban.
- Ezt sikerült utalnia. Nemesek két jó film, nemesek Harry Liedtke, Eszterhazy Agnes, Dolly Davies és Igo Sym huztak be a publikumot, hanem a „Tingli-Tangli”, amely a film kezében meglevendett.
- És a közönség megint visszament a tingli-tanglihoz?
- Miért ne? A jó zene, a nagyszerű tánc, a 24 gőrl mindenestre újult annyi szórakozást, mint egy amerikai burlesk. És a zene nagyszerű. Abraham Pál három pompás slógert írt, amelyek közül az egyik a „Deutschmeister”-inál rendkívül sikerült új földgömbös. Külön meglepetésszámba mentek a díszletek. Az első fölönadás várkapuja mesteri, a harmadik fölönadás díszlete pedig meglepően ötletes és technikailag tökéletes.
- És a szereplők?
- A néger — mit mondjunk róla — olyan, ahogy a legkritikusabbak elképzelték a néger táncost. Flory Florence pedig — most már elárulhatjuk — Sugár Flori nagyvívű leány, aki első szerepével állított, Somogyi Nusi benn volt tegnap az öltözőjében és összecsókolt, elhalmozta gratulációkkal.
- Pletyka van?
- A maga számára mindig. A Radius „Tingli-Tangli”-ja jövő héten megszaporodik

pesten angliai vendégcsereplése óta. Péchy remekül néz ki, a hangja igazán gyönyörű, le van fogva erősen, azt hiszem tehát, joggal remél nagy sikert. Pest vendégeiről szólván: Ossendowsky ma este a színházi szerzők vendége a Fészekben, ott van minden este Róbert Jenő is, aki szívesen a boldogságban, hogy életében először magyar színházakat rendezhet. Végül igazán nagy cseménye Vécsey Ferenc november 7-iki hangversenye az újságírók javára az Operaházban.

— S a pletyka?
— Leszoknak róla lassan az emberek. Nekem azonban még maradt valami az úgynevezett társalgásban. Két készülő házasságról tudok: az egyik höse a Nemzeti Színháznak egy rendkívül szimpatikus és rendkívül tehetséges tagja, akinek mához egy hétre lesz az esküvője, a másikat pedig egy szubrettprimadonna, aki nemrég nyert meg egyszerre két pórt, egyet a közönségtől és egyet a Vigaszínházal szemben. Ajánlom magamat, fészülöm a hajamat. Most már tudja?

„A Baleset”

Gárdonyi Lajos felléptével a Terézkeruti Színpadon

Mersz-e Mária?!...

TUDNIVALÓK AZ ÚJ SZÍNHÁZRÓL

HOL VAN AZ ÚJ SZÍNHÁZ?
Rivay-utca 18. szám alatt, az Opera szomszédságában.
MIKOR NYILIK MEG AZ ÚJ SZÍNHÁZ?
Őt nap múlva, október 27-én, esztörtékhöz este 7-9 órákban.
KIK LÉPNEK FÖL AZ ÚJ SZÍNHÁZBAN?
Péchy Ersi mint vendég és az állandó együttes művészei: Arpad Marai, Dejbóldi Ilona, Eszterhazy Ilona, Gerő Erzsébet, Barth István, Karáth Pál, Kálnay Ilona, Kókény Ilona, Országy Erzsébet, Póth Magda, Bálvány György, Bárdossy István, Boross Géza, Dery Hugó, Gondos József, Márk Gyula, Szeghő Endre, Szentes Ernő, Toronyi L. Imre, Toronyi Gyula.
MIT AD AZ ÚJ SZÍNHÁZ?
Egy este keretében ad előadást, vígjátékot, operettet, paraszkomédiát, aktuális tréfát és operapárodit.

KIK ÍRTAK AZ ÚJ SZÍNHÁZ ELSŐ MŰSORÁT?
Bálint Lajos, Bálint Imre, Bóro Lajos, Ewald Tamás, Horváth Imre, Karáthy Frigyes, Nádor Mihály, Szentgyörgyi Zoltán, Szegő Erna, Török Rezső, Vadányi László. — Az ünnepi megnyitót az Új Színház művészgárdája fölkeresésre Szegő Erna tartja.
MIK AZ ÚJ SZÍNHÁZ HELYSÉAI?
Legdrágább jegy 6 pengő, legolcsóbb jegy 80 fillér. Jegyek már váltakoztak az Új Színház pénztárában del-ölt 10 óráig kezdve, valamint az összes jegyirodákban. — Az Új Színház pénztárának telefonja: T. 214—22.

Nagy Endre

szenzációs konferánsszal a Terézkeruti Színpadon

* Manén Juan egyetlen hegedűstje október 26. Z. 7-8. Műsorán: Mozart, Beethoven, Tartini, Paganini, Bach, Schubert, Hubay, Manén, Sarasate, stb. művel. Az est iránt érdeklő az érdeklődők, népszerű helysár. Jegyek 1-6 pengőig Fodornál.

„Fogytam? ? !

Sass Oly és Sárossy Andor felléptével a Terézkeruti Színpadon

* Maurice Dekobra, a népszerű francia író „L'amour cosmopolite” címen november 2-án előadást tart. (Z. 7-9.) Jegyek 1-6 pengőig.

„Ökörstítés a Tattersallban”

Herceg Jenő, Bodó Lea, Komlós Vilmos felléptével a Terézkeruti Színpadon

Mersz-e Mária?!...

* Alpar Gitta újra itthon — de csak lemezekben. Berlini érettségizást szerzett a művészeti operánál és magyar dalai a közönségben a „Homocord”-lemezeken fogtak megjelenni.

„A Motor”

Rajna Alice és Salamon Béla felléptével a Terézkeruti Színpadon

* Holló Klára chanson- és szavalóestje október 28-án a Zeneakadémián.

Mersz-e Mária?!...

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak. Ékszer-eket bárkinél drágábban veszek Singer IV, Egyetem-u. 11. (Egyetem-utca 11. sz. alatt)

Orion Filmszínház

IV, Eskü-ut 1. sz. alatt

A bánat hegedűse

A főszerepben: Bernhardt Goetke

A fejedelmi autó

KÖZGAZDASÁG

A német állam reparációt fizet, valorizál, fizetéseket emel — s a német nép jóléte mégis egyre nő!

(A Reggel berlini tudósítójától.) A német birodalom külkereskedelmi statisztikájának szeptember havi kimutatása még azokat a német lapokat is büszke és meglepődött kommentárokkal fakasztotta, amelyek egyébként a gazdasági élet eseményeire iránt nyilatkoztak nemigen szoktak hozzáfűzni. A külkereskedelmi mérleg hírdője a múlt és november óta egyre meredekebb vonalban csökkent és szeptember havában elérte a múltévi legmélyebb nívót. Ez azonban nem a legfontosabb ebben a mérlegben. A német gazdasági élet a külkereskedelmi deficitnek nem tulajdonít túlságosan nagy jelentőséget. A legfontosabb ebben a mérlegben két szám. Az egyik a német birodalom árúértéke, amelynek értéke a reparációs szolgáltatásoktól függetlenül is kevés híján

elérte az egymillió aranymárkát, az ipari készáru kivitele pedig a 700 millió aranymárkát.

Mindkettő a legnagyobb mennyiség a háború befejezte óta s annál jelentősebb, mert a készáru kivitele egyetlen hónap alatt 64 millió márkával, a január havi kivitelhez képest pedig 130 millió aranymárkával emelkedett. Rögde, reális számok ezek, amelyek a köznapit fantáziának nem jelentenek semmit. De aki e szöveget olvasva mögé néz, az előtt hamar kiderül,

mit jelent a németi kivitelnek ez a hatalmas föltökzése.

milyen lüktető, lázas munkát a német ipari termelés minden géopontjában, a Rhur vidékén, a rajnai ipari vidéken, a Vogtland szövőgyárainak nagy sokaságában és a német nagyvárosoknak szakadatlan munkás, hajszás életében. De más is van e számok mögött! A német társadalom szegénysége hírtelen, mintegy váratlan varázsütésre eltűnt. A német középosztálynak az a része, amely semmiféle szemérem és békéltetési rétegek nélkül még nemrégiben is olyan nagy helyet foglaltak el, szintén megtalálta a maga helyét ebben a hírtelen erővel föllöbbanó munkalázásban. Az egykori eszárri tiszték és hivatalnokok legnagyobb része bankokban, iparvállalatokban elhelyezkedett és

főszívódott a munka új hadseregében. Az ifjabb generáció javarésze pedig ennek a nagy s lázas munkának ellenállhatatlan nyomása alatt egyre jobban beolvad a német társadalom polgári és munkásrétegeibe. Csodálatos jelenség! A német birodalom reparációt fizet, mert jóvátételi kötelezettsége nincsen föl függesztve, mint Magyarországon,

a német birodalom magas fizetésekkel őrzi meg hivatalnokait a mezvesztetés veszedelem ellen,

a német hivatalnokai fizetéseik ma már föllötte járnak a békebeli 100%-nak és nem maradnak jóval alatta, mint a miénk. A német államok tisztességesen ellátják nyugdíjsajátukat, a német

birodalom valorizált minden néven nevezendő magán- és közjogi követelményt s nem törölte el egy tollvonással az állam, a városok, a föld- és háztulajdonosok, a bankok és biztosítók tartozásait s így a súlyos kötelezettségek ellenére olyan erővel támadt föl a német nép munkacereje és teremtő készsége, hogy aránylag könnyűszerrel viseli el e súlyos terheket is. A nagy német gazdasági föllendülés mögött azonban elsősorban politikai okok rejtőznek. A német politika sohasem siklott le a gazdasági egyenlőség és szabadság talajáról, még akkor sem, amikor a reakciós pártoknak legnagyobb volt a befolyásuk a kormányban és a közigazgatásban.

Se szövetségeket, se kurzusvállalatok, se kijárók, se titkos befolyások a márka stabilizálása óta nem szerepeltek Németországban.

A kötelességtudás természetes szerénységével foglalta el mindenki az őt megillető helyet s nem mert egyetlen társadalmi osztályt, egyetlen gazdasági réteget sem döntő befolyást arrogálni magának. Ennek köszönheti ma Németország, hogy a kontinentális ipari államok között a német munkáltatás a legkezebb, hogy egy-egy nagy német lap hasábjain egyetlen számban több betöltendő állásra keresnek alkalmas tisztviselőt, mint a magyar lapok egy heti számban együttvéve, hogy nyom nélkül kisérték a háborús gazdasági egész Angliá-istállóit s hogy a külkereskedelmi mérleg bevételi oldalán első helyen az életmészek bevétele áll.

Amióta Németország a fajvédő politikát katasztrofálta magától, azóta lendült ilyen magasra a német gazdasági élet.

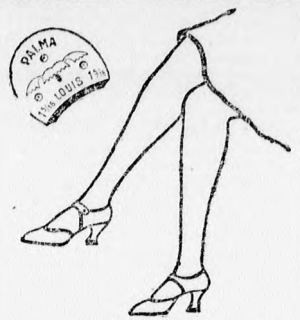
Tanulság és keserű lecke ez a látvány! Milyen szántót a polgárháború szekere a német földön, olyan mélyen, mint Magyarországon soha és ime, a németek a gyűlölet és a jeltékeny félelem minden sárkányfogát kiadták és kivetítették a német talajból. Akármilyen legyen is a politikai meggyőződése a német gazdának, iparosnak és kereskedőnek, azt az egyet tudja, hogy

üzletben a politikai gyűlölet jelszavai után indulni biztos bukást jelent.

Hát amikor a nemzet legnagyobb üzletéről, egész gazdasági existenciájáról van szó. Ezért nem látni ma a boldog Németországban elégedetlen hivatalnokot, fölkremlent kistökést és lerongyolódott munkást!

× Bud pénzügyminiszter ipari kötvénykibocsátó intézet föllállításáról és a villamoscentráléről tárgyal Londonban. Bud pénzügyminiszter külföldi utjával kapcsolatban beavastott helyen azt az információt kapta A Reggel munkatársa, hogy a pénzügyminiszter a többi között ipari kötvénykibocsátó intézet föllállításával kapcsolatos tárgyalásokat perfektuálta a londoni pénzügyi érdekeltségekkel. A költött megállapodás szerint a kötvény-

kibocsátó intézet önálló bankjelleggel a Pénzügyminisztérium fölhatalosítása alatt fog működni és elsősorban kisipari hitelügyletek lebonyolításával foglalkozik. A kötvénykibocsátó intézetet még ebben az évben föllátták és előreláthatóan gróf Hadik János lesz az elnöke. A pénzügyminiszter — az elterjedt hírek szerint — londoni tárgyalásai során a villamoscentrálé pénzügyi részét is perfektuálta.

Elegáns hölgy csak PALMA-LOUIS sarkot hord.

Sok visszajárás van SZÖRMEK ES PRÉMOK eladás körül. Nagyon ajánlatos, hogy csak képméretű szűcsnél vásároljunk. Gyönyörű és prima SZÖRME-BUNDÁK kősen és mérték szerint kedvező árú. Szűcsnél, Haggymező-u. 20. Gyermekek-bundák nagy választékban!

Villányi pezsgő (Schaumburg-Lippe) CSAK RÉGI ÉVJÁRATOK

ZALOGCÉDULÁKAT Székely Emil király-51. (Teréz-templommal szemben.) Telefon

Valódi perzsa és német perzsaák olcsó őrzi árusítása: Valódi perzsa szőnyegek..... 100 pengőtől Német perzsa ebédő..... 21 pengőtől Német perzsa összekötő..... 31 pengőtől Német perzsa ágyel, párja... 45 pengőtől Csak a legjobb készítményt tartom raktáron Előnyös fizetési feltételek

Klein Ödön, IV, Régiposta-utca 3 Pénzt szűnyegre azonnal folyósít: STANDARD, Budapest VI, Ó-utca 1

4, 3 és 2 szobás komfortos lakások valamint kisebb-nagyobb üzlethelyiségek november elsejére kaphatók Ügynök-utca 32 és Csanády-utca 5. számú új házakban. Bővebbet a helyszínen és az építési irodában, VI, Szendy-utca 75. Telefon: 229-13

SZAKORVOSI Rendelés egész nap. Rákóczi-ut. 2. I. em. 1. Régiossal szobában

MOST JELENIK MEG ERDŐS RENÉE LEGUJABB REGÉNYE MOST JELENIK MEG LAVINIA TAR SIN HÁZASSÁGA A „SANTERRA BIBOROS“ FOLYTATÁSA ÁRA KÉT KÖTETBEN 12 PENGŐ ★ RÉVAI KIADÁS

